National Library of Canada
Bibliothèque nationale du Canada
Acquisitions and Bibliographic Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ⊕ Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. $23, 6 k. 12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber 40¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ⊕ Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ☆ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 30 (1433) 1977 — REEDEL, 29. JUULIL — FRIDAY, JULY 29 — XXVIII aastakäik

EESTI LUULETAJA SURI TRAAGILISELT VANGLAKAMBRIS

Uus kiri Eestist

STOKHOLM — Belgradi konverentsiga ühenduses saabus Eestist läände USA kongressile, selle Helsingi otsuste täitmise järelvalve komiteele, Amnesty International'ile ja UNO inimõiguste Komisjonile adresseeritud kiri, mis on dateeritud 21. oktoobril möödunud aastal ja alla kirjutatud „Eesti demokraatide esindajate" poolt.

Kiri on koostatud inglise keeles ja see paljastab pärast Helsingi kokkuleppe sõlmimist Eestis toimunud inimõiguste rikkumisi. M.h. jutustatakse, et

ainult nädal pärast Helsingi konverentsi lõppdokumendi allakirjutamist, 8. augustil 1975 tabas traagiline surm eesti luuletajat ja Endla Teatri asjaajajat direktorit Sven Kreeki, sünd. 1930, vanglas, kuhu ta oli paigutatud demokraatlike ideede levitamise ja nende eest võitlemise eest. Ta oli levitanud sotsialistlikku manifesti, mis esitab demokraatlike reformide nõudmist.

Ametlikult seletati, et Sven Kreek on elu lõpetanud vabatahtlikult ennast üles puues vangla kambris, kuid, nagu kirjas üteldakse: „Tõsised kahtlused valitsevad selle seletuse ümber. Ta maeti salaja ja tema matmise paik on teadmata. Võib väga hästi olla tõenäoline, et KGB nägi võimalust tolle eesti patrioodi kõrvaldamiseks. Igal juhul oli Sven Kreeki varajane traagiline surm otseselt seotud tema poliitilise tõekspidamisega ja aktiivsusega. See oli resultaadiks tema põhiliste inimõiguste vägistamisele Nõukogude ametvõimude poolt".

Saabunud kirja alguses konstateeritakse, et lääne ajakirjanduses ilmunud informatsioonide järele on märgata olnud teatavat edu Helsingi kokkuleppe täitmisel Nõukogude Liidu poolt. Mitmed lääne korrespondendid Moskvas on märkinud, et pärast Helsingit järgnenud aasta jooksul ainult kolm inimõiguste aktivisti mõisteti vanglasse poliitilistel põhjustel (nimelt Kovalev, Dzhemiiev ja Tverdolebov), nendest kaks üsna pehmete karistusmääradega.

— Kahjuks on need järeldused tehtud ebarahuldava ja ühekülgse informatsiooni alusel, märgitakse kirjas.

Oktoobrikuus avaldas Moskvas Jurij Orlovi grupp täiendavaid andmeid, kinni naelutades, et viimase aasta jooksul tegelikult vangistati 13 inimest usulistel ja poliitilistel põhjustel.

Ent ka see arv on kaugel adekvaatsusest. Siin järgnev lühike kokkuvõte põhiliste inimõiguste rikkumisest Eestis on vaid pisike osa samalaadsetest repressiooniaktidest, mida lääne vaatlejad vaevalt on märkinud või on nendele täiesti tundmatud.

Kirjas tuletatakse meelde, et kaks ja pool kuud pärast Helsingi kokkuleppe allakirjutamist toimus Tallinnas suurim pärast-Stalini-aegne poliitiline protsess 21.—31. oktoobrini 1975, kus kaebealuseiks olid Kalju Mätik, Sergei Soldatov, Mati Kiirend, Arvo Varato ja Artom Juskevitsh, kelle süüks peeti, et nad olid UNO poole pöördunud kirjaga, milles nõuti vabu valimisi Eestis selle maa iseseisvuse küsimuses:

— On oluline tähele panna, et samal ajal kui Euroopa riigipead pidasid konverentsi Helsingis Nõukogude kommunistliku partei juhi Brezhneviga, kes avaldas valmisolekut täielikult jälgida kokkuleppele, teostasid Brezhnevi julgeolekumehed palavlikuliselt oma aktsiooni Eestis, ainult 80 kilomeetrit Helsingist lõunapool, teostades 8 kuulisi jooksvaid arreteerimisi, kortereid läbiotsimisi ja ülekuulamisi suurel arvul.

Kirjas kirjeldatakse edasi kinniste uste taga toimunud Tallinna protsessi ja kaebealuste nõudmist, et UNO eksperdid selgitaksid, kas nende poolt UNO-le saadetud memorandum tõeliselt sisaldas midagi kriminaalset Nõukogude riigi vastu, nagu väitis prokurör, need nõudmised lükkas kohus tagasi. Kogu protsess oli selge Inimõiguste deklaratsiooni rikkumine, kuigi viimast veelkordselt kinnitati Helsingi lõpuaktis. Loetak-

(Järg lk. 2)

Tallinna Linna Tütarlaste I Gümnaasiumi (III gümn.) endiste õpilaste kokkutulekust osavõtjaid Eesti Majas Stokholmis. Esireas istuvad vasakult Hilda Kallaste-Kibus, Hilda Luts-Oras, Else Tomingas-Lauba, Antonie Sammul-Juta, Elisabet Mesikep-Maling, Alide Pastak-Pekkar, teises reas: Maimu Saare-Rejntam, Juta Strauss-Lille, Astrid Mägi-Ohaka, Ene Neo-Povari, Salme Kuldvere-Noviit, Linda Berggren-Kanketer, Helga Rensir-Pärlestik, Anne Koit-Tatter, Marfella Alsson-Jakobson, kolmas rida: Asta Falk-Gutman, Reet Talts-Saar, Magda Kint-Rassman, Alma Vanatoa-Everaus, Helje Albo-Sergo, Aino Joandi-Kõmmus, Virve Rebane-Linnuste, Linda Neuman-Kister ja Erna Triumph-Lauba. Foto — Trummer

MUSKOKA '77 SUURLAAGER LÕPPES

Kotkajärve mets rõkkas terve nädala eesti skautliku nooruse energilisest tegevusest ja elurõõmust. Peale kohalike skaudi- ja gaidlipkondade võttis laagrist veel osa bussitäis skaute, gaide ja nende juhte Ühendriikidest. Neid ootab paari nädala pärast omakorda Lakewoodi laager.

Laagri ulatuslik tegevuskava jõudis laupäeval lõpule spordipäevaga ning kulmineerus traditsioonilisel lõkketulel. Pimeduse laskudes kogunes umbes sajapealine publik mäekallakule kõrgete puude alla istuma ja noorte omaloomingut jälgima. Õhtu oli soe ja tuulevaikne, taevas tähine ja lava taustal läikles Kotkajärv tumeda peeglina. Lõkketuli süüdati ja kokkutulejaid tervitati sõnavõtuga, milles meenutati möödunud ilusat nädalat, ühist tööd, mänge ja sõlmitud skautlikke sõprussidemeid. Noored esitasid omakorda laule, humoorikaid ettekandeid ja isegi moodsad võimlemist lintide ja tsementblokkidega, skaudigrupi poolt. Ilusa pildi pakkusid hellakesed haldjalikus tantsupõimikus metsalooduse taustal. Esitatu, mis valmis vaid lühikese ettevalmistuse viljana, võeti västu soojade kiiduavaldustega.

Pühapäeva keskpäeval lõpetati laager lipuväljakule kogunemise ja paraadiga, mida juhatas nskm. A. Kukk. Noored oma juhtidega rivistusid poolkaares lippude ette, kus neid tervitati laagri juhtkonna poolt ja samas anti üle teenitud spordi-auhindu, skautlikke edutusi ja mälestusemeid. Erilise aplausi pälvisid pere-emad, kes pr. Toigeri juhtimisel võimaldasid maitsevaid eineid ligi 350-pealise laagriperele ja külalistele. Neile anti üle toredad puulusikad laagrimärgiga.

Alles hilisel pealelõunal hakkas laagriala noortest, nende vanemaist ja juhtidest tühjenema ja vaikus langes tühjadele laagrialadele. Kõik viisid kaasa ilusaid mälestusi õnnestunud suvisest Muskoka nädalast.

lt

Teng Hsiao-Ping jälle Hiina võimumees

Sisevõitluste poolest kuulsas Hiina kommunistlikus suurriigis toimusid viimastel nädalatel dramaatilised sündmused. Mõningate andmete järele üheks Mao anonüümseks pojaks peetud Teng sooritas oma kolmanda tagasituleku võimu juurde. Ta langes ebasoosingusse kultuurrevolutsiooni päevil. Aastate järele tuli ta Hiina võimuhierarhia tippu Hiina peaministri Chou En-lai ja Mao Tse-tungi viimastel elupäevadel, kuid kõrvaldati võimult nn. nelja gangsteri poolt, mille juhiks oli Mao lesk Chiang Ching. Raskete sisevõitluste järele kõrvaldati mõni aeg tagasi nende nelja konspiratsioon ning Teng Hsiao-ping tuli kolmat korda võimu juurde nüüd tagasi.

Praegu on ametlikult teatatud, et Tengile on antud tagasi kõik tema tiitlid ja ametkohad, kust ta omal ajal kõrvaldati. Sellega juhivad praegust kommunistlikku Hiinat konservatiivseteks ja mõõdukateks kommunistideks peetud Hua Kuo-feng, kes omab peagu endise Mao positsiooni, kuna peaministri asetäitjana Chou funktsioonidesse tuli nüüd tagasi Teng Tsiao-ping. Kolmandaks võimumeheks traditsioonilises võimutroikas on endine Hiina armee marshal Yeh Chien-ying, kes on võimuredelil küll ametlikult teiseks meheks.

Teatati ametlikult, et nn. Shanghai gangsterid eesotsas Mao lese Chiang Chingiga on heidetud välja Hiina kommunistlikust parteist. Selgub ka, et viimastel kuudel toimusid rasked sisevõitlused, kuhu sekkusid tööliste vabrikutes ja ettevõtetes. Selles võitluses purustati palju vabrikuid ja nende sisseseaded said kannatada. Olukorda halvendas veel möödunud aastane maavärisemine ja sel aastal oli väga nigel lõikus. Uus võimutroika on teinud suuri nisuoste Kanadast, Austraaliast ja mujalt, et suurt näljaohtu leevendada.

Võitlused Abessiinia ja Somaalimaa vahel

Aafrika kahe kommunistliku riigi, Moskva sõiduvees oleva Abessiinia ja kommunistliku Somaalimaa vahel on puhkenud võitlused. Somaali kommunistidele ei meeldi, et Moskva ja Angoolas asuvad kuubalased kinnitavad kanda Abessiinias.

NÕUTI IKESTATUILE VABADUST

Ikestatute demonstratsioon kõrvetavas kuumuses

NEW YORK (ME) — Ikestatud Rahvaste Nädala demonstratsioon langes siin kõrvetavale kuumusele, kus kraadiklaas tõusis varjus üle sajase pügalale (üle 38 kraadi Celsiust). Aktuse ajal Central Pargis päikesepaistes all pool osa publikust ei kannatanud seda enam välja, joostes eemale puude alla varju. Pühapäeva hommikul oli kaasahaarav teenistus suures 5. avenüü St. Patrick katedraalis, kust rangkäik siirdus parki rallyle. Selles võis olla tublisti üle tuhande demonstreerija paarikümnest rahvusest.

Eestlaste kolonn oli üks suuremaid oma 160-pealise osavõtjaga, milles oli rohkelt noori ja sini-must-valgeid lippe. Noorte kõrval oli astumas ka mitmeid hallipäiseid Eesti Vabadussõja veterane — mis kuidagi meenutas kunstnik Maksolly tuntud maali kolme sugupõlve võitlusest Eesti vabaduse eest.

New Yorgi E. Vabadussõjalaste Ühing oli peakorraldajana teinud tõhusa töö koos Long Islandi Eesti Seltsi ja EVÜ, N.Y. gaidide j.t. kaasabil. Eesti kolonni ees kandsid rahvariietes noored tüdrukud suurtel kilpidel tähti, mis kokku lugedes moodustasid nime ESTONIA. Rongkäigu peas oli lippude kolonn, kus kanti iga osavõtva rahva lippu, eestlaste rahvusvärve kandis üliõpilane Martin Suuberg, kes Võidupüha ajal oli Long Islandil sütitavaks peakõnelejaks. Viiulikunstnik mag. Arvi Rebasoo hoidis rongkäigu kõrval ja hiljem pargis ja Manhattanis jalgrattaga ringi sõites ühe käega kõrgel tuules hästi lehvivat sini-must-valget nailonlippu, mille ta oli saanud N. Y. võimlemisrühma tegelasilt, kes olid toonud kohale hulga rühmale kuuluvaid Eesti lippe.

Eesti kolonni ees kanti poole tänava laiust rahvusvärvides kangast, millel oli suurelt peale õmmeldud tekst — Freedom for Estonia! Selle olid valmistanud L.I.E. Seltsi tegelased. Tavalisi plakateid oli seekord vähe, läinud aastal olnud nendega mingeid „pahandusi" ja nüüd suruti nende toomist tagasi.

Aktusel ja rongkäigul mängis kuulsaks saanud korealasest Rev. Mooni orkester. See oli hea ja koosnes eranditult noortest, kaasaarvatud selle dirigent. Kõned olid kuumuse tõttu lühikesed, esines kolm ameeriklast — N. Y. osariigi sekretär M. Como, Kongressiliige M. Biaggi ja N.Y. linnapeaks kandideeriv B. Farber. Biaggi ja Farber haamerdasid naela pihta: nad nõudsid okupeeritud või orjastatud rahvastele vabadust ja ütlesid, et inimõiguste nõudmise väärtus on siis omal kohal kui seda ei nõuta mitte üksnes Aafrikas või mujal mõne maa või rahva kasuks, vaid eranditult kõigile rahvastele maailmas ja eriti neile, kellede pärast see Ikestatud Rahvaste Nädal on käiku tulnud. Suurt vaimustust tekitas Krimmi-tatarlaste hea rahvatantsutrupp. Kavas oli trükitud ka eesti rahvatantsijate esinemine, kes aga kohal ei olnud.

Osavõtjate hulgas kuuldus soove, et IRN märkimine edaspidi peaks toimuma ajaliselt muul ajal kui ilmad soodsamad ja et rongkäik peaks olema ka mitte pühapäeviti vähesele publikule vaid laupäeval. Seekordsete ürituste peakomiteesse kuulus eestlaste poolselt E. Lipping, kes on selle sekretäriks. Rongkäigus oli aga teiste hulgas peagu kümmekond org. esimeest või nende asemikku, mõned ERK juhatuse liikmed ja teisi tuntud eestlasi. Kaks N. Liidu esindusest olevat ametnikku, kes ei teinud saladust oma kuuluvusest sinna, kui neile IRN tegelased tahtsid pakkuda nädala propagandakirjandust, jälgisid kirikuteenistust, rongkäiku ja miitingut. Kohalikus ameerika pressis, TV-s ja raadios aga esialgsete andmete kohaselt IRN üritusist midagi ei kõneldud.

Tass dementeerib

N. Liidu teadete agentuur Tass teatab, et N. Liidu ilmajaama meeskond Kanada Articas ei teeni N. Liidu sõjalisi eesmärke. Teatavasti teatas Reuter, et venelased on asetanud Kanada Artikasse kolme miili pikusele, kahe miili laiusele ja ühe miili paksusele triivivale jääpangale oma ilmajaama ning keegi ei tea, mida venelased seal teevad. N. Liidu ilmajaam on vähem kui 300 miili Kanada sõjalisest baasist ja Kanada peab seda jääpanka oma territooriumiks. Venelased aga väidavad, et jääpank kuulub rahvusvahelistesse vetesse.

Sõjaline konflikt Liibüa ja Egiptuse vahel

Möödunud nädalal puhkesid võitlused Liibüa ja Egiptuse vägede vahel. Egiptuse õhukaitsekahurid laskisid alla kaks Liibüa jet lennukit ja hävitasid 40 tanki. Surmati 30 Liibüa sabotööri ja 12 võeti vangi. Egiptuse võimud teatasid, et tema endise liitlase Liibüa väed ületasid riigi piiri ja selle tõttu puhkesid ägedad võitlused.

Liibüa diktaator kol. M. Khadafi saatis mõni kuu tagasi konvoi 30.000-de moslemiga Kairo suunas teele. Kuid Egiptuse president Sadat keeldus neid sisse laskmast, kuna M. Khadafi on veendunud kommunist ja kogu selle kampaania eesmärk oli Egiptuses kommunistliku valitsuse võimule panek. Kauaaegne vaen põhjustas lõpuks sõjalise konflikti Egiptuse ja tema väikese naabri vahel. Egiptlased ei kannud kokkupõrgetes surmaohvreid. Oli ainult haavatuid. Lõpuks tehti vaherahu.

Itaallased ostavad Kanadas maad

Itaalia rahamehed kardavad kommunistide võimuletulekut ja ostavad Kanada lääneprovintsides Manitobas ja Saskatsevanis üles farme makstes nende eest kõrgemat tasu, kui teised. Provintsid keelustavad välismaalaste maaoste, sest seal on võimul sotsialistid ja neile ei meeldi, et Itaalia kapital kommunismi eest põgeneb Kanadasse.

„Meie Elu" toimetus ja talitus on suletud 30. juulil ja 1. augustil Simcoe Day puhul. Samuti on talitus suletud suvekuudel laupäeviti. Avatud esmaspäeviti kuni kl. 8 õhtul.

Seedriorul
VIRULASTE SUVEPÄEVAD
3. ja 4. septembril

NOORTE ja NOORTESÕPRADE
LAEVASÕIT
CAYUGA II laeval
7. septembril s.a. kell 8:30—12 õhtul
★ einelaud ★ tants
★ baar ★ KAJA orkester
Pääsmed: $14.00 isikult eelmüügil helistage 447-9677

MASSRÜÜSTAMINE NEW YORGIS

Meie vist kõik oleme kuulnud seda lugu pidulaua taga viisakate külalistega, kes kõik keeldusid võtmast viimast suutäit, kuni järsku valgus kustus. Siis kostis karjatus ja kui valgus tagasi tuli, olid kõikide kahvlid löödud üksikusse kätte, mis oli ulatanud järgijäänud söögi järele. Viisakas tagasihoidlikkus oli hetkega muutunud sõjakaks ahnuseks, kuigi tegemist oli arvatavasti kõigiti kasvatatud inimestega.

Et tagasihoidlikud inimesed võivad lühikese ajaga muutuda massiliselt agressiivseiks ahnitsejaiks, seda sai tunda maailmalinn New York, kui elektri süsteemis tekkis rike, mis linna pimendas ja kõik elu seisma pani. Tuhanded inimesed asusid rüüstama ärisid, lõhkuma ja põletama ja tulemuseks oli, et New York elas üle ühe vapustavama märatsemisöö terves oma ajaloos. Hävitus oli peagu totaalne, paljud kannatasid füüsiliselt ja tuhanded toimetati vangla.

Eriküsimuseks on, kuidas on moodsas tehnilises süsteemis sarnane rike võimalik. Põhiliseks küsimuseks jääb aga, mis peitub sarnase hävitava masspsühhoosi sügavamas sisemuses, et sarnane inimplahvatus üldse toimuda saab. Külaliste kahvlid üksikus käes, kuigi tõenäolikult anekdoot, näikse tabavat inimese loomust küllaltki iseloomustavalt: kuritegu peitub inimloomuses ja on ainult ajutiselt distsiplineeritud väliste asjaolude poolt. Mida madalamal arenguastmel on ühiskonna liikmed, seda tõenäolikum on sellise plahvatuse võimalus.

New Yorgi mustade ja portoriikolaste ghettod näikse viibivat sellises madalas arengutasemes. Üks riisujaid, noor naine, kaebas näiteks, kuidas temale sündis suur ülekohus, kui tema poolt riisutud kaup on teel koju käest võetud teiste riisujate poolt. „Milline ülekohus", kurtis naine. Omas arengutasemes, ei näinud ta, et ta oli kuriteo sooritanud ise, vaid need teised, kes temalt riisusid riisutud kauba omakorda. See iseloomustabki New Yorgi ghettode madalat moraalset taset kõige rohkem. Vähem tähtis on, et need inimesed on tööta, puuduses, vaba aja ülekülluses ja peagu politseilise järelvalveta.

Omas igapäevas nad on harjunud pisikuritegudest kuni mõrvadeni. Nende elustandard on madal ja neil on süvenenud tunne, et neil pole midagi kaotada, vaid ainult võita. Kui kustusid suurlinna tuled, siis jatkus ainult üksikutest eeskujudest, kui teised massiliselt järgi tormasid, nähes ainult röövitud varandusi ja mitte tundes omapoolseid kaotusi. Nii sündis masskuritegu, mida vähesed politseiüksused olid võimetud ära hoidma.

Teiseks, vähemalt teoreetiliseks ajendiks, võiks olla selle suurlinna tavaline korralagedus, mis tuleneb politsei vähesest olemasolust suhtes liikvelolevate suurte massidega. Sarnasel juhul on massi ülevõimu tunne korrahoidjaist niivõrd suur, et distsipliini vajaduse arusaam haihtub massi teadvusest. Prevaleerivaks jääb alateadlik arusaam, et ükskõik mida ei tehta, karistus jääb tulemata.

Meenutame ainult sõja ajal pimendatud linnu ja seda, et neis ei olnud rüüstamisi ega kuritegusid. Distsipliin valitseva võimu poolt oli nii tugevasti söövitatud elanikkonna teadvusse, et see meenutas end igal hetkel ükskõik milliste instinktide ärgates. New York on nendele linnadele just vastupidine. Tulemuseks ongi vargused, röövimised ja mõrvad, sageli päise päeva aegu ja need on levinud sedavõrd, et inimesed kardavad isegi tänavail liikuda.

Nii küsivadki nüüd Ameerika lehed, kas samasugune sündmus saab toimuda ükskõik millises teises ameerika linnas? Vastus peab olema jaatav siis, kui on tegemist majanduslikult ning hariduslikult madala tasemega elanikkonnaga ja kui üldine korraldav politseivõim on kas korruptiivne või vähenähtav. Siis võib see juhtuda ükskõik kus kohas maailmas ja selleks ei ole tarvis New Yorgi suurust linna. Kuid seda ei pruugi välja kutsuda ainult ootamata pimedus. Selle põhjuseks võivad olla ka teised üldmääravad sündmused või olukorrad. Siis võivad jälle sööstuda paljud kahvlid üksikusse inimkätte kohal, kus arvati olevat maitsev suutäis. Ootamatus olukorras süttivad siis instiktid uuesti ilma, et oleks aega mõtelda järgnevatele tulemustele.

V.

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage TORONTO EESTI ÜHISPANGA madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD ..... **9.5% aastas**
Intressid arvestatakse veerandaasta viisi — laenud on lahtised

PERSONAALLAENUD ..... **10.2% aastas**

Personaallaenud on laenuvõtja surma ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10,000.00 ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD

AKTUAALSEL TEEMAL

UUED VALIMISED JA KANADA TULEVIK

Gallup näitab, et praegu võimuloleval liberaalide parteil on väljavaateid saavutada jälle maalibisemisvõit, mispärast on oodata uusi liiduparlamendi valimisi. Liberaalidel on küll veel ligemale 2 aastat olla võimul ja vatiivide parteist. Seega ei ole valimiste ettevõtmiseks küll mingit vajadust. Kuid liberaalid eesotsas peaminister P. E. Trudeu'ga soovivad kasutada raskused suurenevad ja rahva meeleolud võivad jälle muutuda liberaalidele vaenulikuks. Eelmistel valimistel said liberaalid enamuse, sest nad olid hinna- ja kasumikontrolli vastu, mida konservatiivid tol korral nõudsid. Seda lubadust nad ei pidanud. Seekord nad taotlevad jälle enamust, sest näitab, et enamus quebeclasi on iseseisvuse poolt.

Liberaalide partei poliitiliseks kantsiks on Quebeci provints ja niikaua kui Quebec on Kanada föderatsioonis, ei ole teistel parteidel väljavaateid saavutada liiduparlamendi valimistel enamust. P. E. Trudeau, kui Quebeci päritoluga liberaal, valiti selleks peaministriks, et ta pidi hoidma vaos Quebeci separatistid. Vaatamata sellele valiti suure enamusega separatist ja sotsialist Rene Levesque oma Quebeci parteiga ametisse. Tundub kummalisena, et nüüd rahvas loodab, et sama mees, kelle käes Kanada ühtlus ja terviklus on läinud kaduma, selle tervikluse jälle taastab. Kuigi igaüks soovib säilitada Kanada ühtlust ja terviklust, siis näib, et seekord on olukord sarnane, et ilma omapoolse järelandmiseta ülejäänud osa Kanada poolt, see ei ole võimalik. Senini ei ole aga oldud valmis tolligi loovutama. Quebeclased on taotlenud oma provintsile eriseisundit. See on aga mahakarjutud. Kuna Quebeci iseseisvuse idee on väga vana, siis võib muu Kanada hädaldamine ja hirm isegi ergutada separatiste.

Viimased valimised võitsid liberaalid tänu konservatiivide partei poliitilisele naiivsusele. Konservatiivid nõudsid hinna ja kasumi kontrolli, mille vastu olid põhjendatult tol korral nii ametiühingud, kui ka ettevõtted, sest riiklik kontroll majanduse üle rahu ajal ei ole loomulik. Liberaalid lubasid ajada läbi ilma kontrollita, kuid ei pidanud seda lubadust. Kuid liberaalid on ametiühingutele ja suurettevõtetele teinud niipalju järelandmisi, et need ringkonnad on nüüd kontrolliga rahul. Hamiltoni lihtne rauatööline teenib juba $13.59 tunnis. Vabakutselised ja ettevõtete juhid tõstavad oma palkasid nii kõrgele kui nad heaks arvavad. Seepärast käib Kanada majandus oma allakäiku. Kanada on tooraine maa, kus leidub igasugu energiat ja õli oma tarviduseks, kuid Kanada majandust on juhitud niimoodi, et Kanada energia eest tuleb maksta kõrgemat hinda, kui maksavad need maad, kes seda väljast raska raha eest ostavad. Kanadas maksab õli gallon rohkem, kui USA-s ja mõnes teises riigis. Kanada toob väljast 10 miljardi dollari eest rohkem kaupu sisse, kui müüb. Käesolval aastal üksi on kanadlased investeerinud USA-sse üle 2-he miljardi dollari.

Mitte üksi võõrkapital ei põgene Kanadast, vaid ka Kanada oma kapital lahkub maalt. Kanada dollar maksab ca 94 senti ja varsti ainult 90 senti. Kanada majandus on haige, sest Kanada palgad on liiga kõrged ja valitsuse kulutused tohutu suured. Riigi ja omavalitsuste võlakoorem liiga suur. Kanada töötasud ületavad USA töötasud, kuid tööproduktiivsus on vaid ca 80%. Kõige suuremaks inflatsiooni süvendajaks on riigi ja omavalitsusasutised, kes ei käi inflatsiooni määruste alla. Tööpuuduse vastu võideldakse kunstlikkude võtetega, mis suurendavad maksumaksja maksukoormat. Rendikontroll ja väliskapitali riikliku kontrolli alla panek pani seisma ehitustegevuse erasektoris.

Kuid arvatakse, et kui palga ja hinnakontroll nüüd kõrvaldada, siis oleme halvemas olukorras, kui enne kontrolli sisseseadmist. Kuid ligi miljon inimest on ilma tööta. Kanada noored haritlased lõpetavad ülikoolid, kuid neil ei ole väljavaateid töökohti saada, sest valitsus toob suure tööpuuduse ajal kogu maailmast punktide süsteemi alusel eriteadlasi sisse, kes paigutatakse valitsusasutistesse ja mujale töökohtadele. Selle vastu ei tohi keegi häält tõsta, siis tembeldatakse too rasistiks.

P. E. Trudeau on oma võimuloleku 8-sa aasta jooksul muutnud põhjalikult Kanada rahvastikku ja selle maa poliitilist kliimat, et vähendada inglise päritoluga rahvastiku osatähtsuts. Kui liberaalid praeguse konjunktuuri juures uutel valimistel kindlustavad oma võimu uueks perioodiks, siis on oodata veel palju drastilisemaid muudatusi. Kanadat loetakse haiglaseks ühiskonnaks.

Kuid keegi ei tea, mis eelolevatel valimistel juhtub. Konservatiivid eesotsas J. Clarkiga ütlevad, et nad tervitavad uusi valimisi ja neil on käes kõik trumbid liberaalide kritiseerimiseks. Tööpuudus, inflatsioon, poolriiklikkude ettevõtete puudujäägid ja korruptsioon. Gallup ennustas ka Ontario konservatiividele enamust, kuid valimiskampaanias haihtus loodetud enamus.

Liberaalid ei ole pidanud oma lubadusi. Välisministeerium kinnitas, et Kanada toetab president J. Carteri inimõiguste nõudmise kampaaniat N. Liidu mõjupiirkonnas olevatele rahvastele. Välisministeeriumi Euroopa osakonna juhataja R. Taylor jt. käisid Torontos, kes 7-me ikestatud rahva esindajaile seda kinnitasid. Koguti materjale Belgradi konverentsi jaoks. Nüüd teatas peaminister P. E. Trudeau üheskoos Lääne-Saksa kantsler H. Schmidtiga, et nad ei toeta J. Carteri inimõiguste kampaaniat N. Liidu rahvastele. Sellised seisukohad hävitavad usalduse.

AJK

SUURLINN TERRORI JA ANARHIA KÜÜSIS

Kolm päeva pärast seda kui New Yorki elektriga varustava Con Edison kompanii juhatuse esimees TV-saates seletas, et New York on elektrienergiaga varustamise mõttes praegu parimas olukorras kui kunagi varem ja et seeläbi kuum ning niiske suvi ei ohusta suurlinna valgustamist ega elektrienergia andmist tööstustele, haiglatele, õhujahenduseks jne. — tabas kolmapäeva, 13. aug. õhtul totaalne pimenemine seda maailmalinna kogu ööks. Esimene valgus, mis neljapäeva hommikul saabus vahepeal terrori ja anarhia haardesse kistud New Yorki, tuli horisondi serval tõusvalt päikeselt.

Kui linnas kustus valgus, jäid tuhanded inimesed maa-alustes rongides kinni, pilvelõhkujate tõstukid seisatusid, liiklustuled olid lakanud töötamast, haiglais tekkis kriitiline olukord, mida kohati päästis hädaolukorraks varutud generaatorite käivitamine. Linna suunduvaist tunneleist enamus suleti, sest neis lakkas õhupuhastamise süsteem. TV-jaamade saated kustusid, samuti suurem osa raadiosaateid, telefoniliinid olid koheselt ülekoormatud ja ei töötanud enam normaalselt.

Selgus, et äikesetormi ajal oli pikne löönud jõujaamadest linna suunduvaisse pealjinidesse. Katkes elektrienergia vool, linnas asuvate vähemate jõujaamade vooluvõrk sai suure ülekoormatuse ja üks sektor teise järele langes käigust välja. Linna, osariigi ja federaalvalitsuse juurdluskomisjonid uurivad täpseid põhjusi ja püütakse saavutada olukord, et sarnane „blackout" enam korduda ei saaks, kuna mõnede eriteadlaste seletusel peab see võimalik olema.

Varem blackout toimus 12 a. tagasi — 1965. a. kuumal suvel, kuid siis ei juhtunud midagi niisugust, mitte sellel kujul ega ulatuses, mis nüüd pimeda terroriöö kestel. Juba kümnekonna minuti pimeduse kestes algasid metsikud äride ja ladude rüüstamised. Nende aknad ja uksed pekseti sisse, isegi terasvõrgud või rauast kaitseväravad murti maha ja rüüstajad tegid sees puhta töö. Haarlemis, Bronxis, Manhattani kõrgemas lääneosas, Times Square'is, teatud Brooklyni ja Queensi linnaosades kümned tuhanded voogasid nagu sipelgakarjad, kätega või õlgadel kanti äridest ja ladudest röövitud kaupa.

See tegevus jatkus isegi veel hommikukoidu saabudes ja hiljem, kohati väli-TV-kaamerate ja mõnel pool poolpassiivselt pealtvaatavate politseisalkade ees. Linnapea Beame kihutas küll üleskeeratud varukate ja lipsuta oma staabiga ringi aga ei suutnud olukorda palju muuta. Ta on valimiste ukse-ees ja ka rüüstajate ja nende sõprade hääli on peatselt vaja.

Ainult 250 osariigi politseinikku kutsuti linnajõududele abiks, mis oli nagu tilk vett suures tiigis. Relvastatud kaitseliitu välja ei saadetud, kuigi vähemalt poolde tuhandesse ärisse ja ladusse murti sisse ja rüüstati paljaks ning seejärele pisteti paljudes kohtades need paigad veel põlema. Politsei vahistas rüüstajaist „ainult" 3600 isikut, enamat ei oleks nad ka suutnud. Sest puudus tuli käeraudadest, abiks võeti kiirelt hangitud kergemaid raudkette — millistega seoti vahistatuid karjakaupa ja lükati bussidesse. Vanglais ei olnud neile enam ruumi, avati üks pääri aasta eest suurem ja vanem suletud vangimaja. Kohtud töötasid ööd ja päevad, selgus, et 70% kinnivõetuist omavad eelneva kriminaalse rekordi.

„Viisakais" lahinguis olevaid politseinikke pilluti kivide, pudelite, kaigaste ja muu kättejuhtuvaga. 1 politseinik sai surma, 18 viibisid nende ridade kirjutamise ajal elukardetavate või raskete vigastustega haiglais ja üldse sai 432 politsiametnikku vigastada. Tuletõrjele anti üle tuhande valealarmi, paljudel juhtudel selleks, et neid valesse kohta juhtida. Tulekahjusid oli linnas sellel ööl üle poolesaja. Puudusid aga „tavalised" mõrvad (neid on statistika põhjal New Yorgis iga päev 4—5) ja vägistamisest, sest mõrtsukatel ja muul kriminaalsel elemendil olid selkorral käed kinni äride ja ladude rüüstamisega. Tassiti koju TV-aparaate, stereoid, riideid, jalatseid, toiduaineid ja kõike muud mida aga kätte saadi. Nelja päeva möödudes hinnati kogu blackoutist tekkinud kahjusid üle tuhandele miljonile. Selgus, et isegi mootorrattaid ja üks uus Cadillac-auto oli ära viidud. Kindlustused ei kata mitte kõiki kahjusid ja paljud ärimehed on puupaljaks röövitud. Neile pakutakse nüüd hädaabi laenu 6,5-protsendise mahamaksmise intressiga.

Rüüstamised leidsid aset neegrite linnaosades ja seal, kus nad liiguvad (näit. ööseti Times Squareil), osalt ka portoriikolaste piirkondades ja ka väike protsent valgeid vahistati. New Yorgis on umbes 2 miljonit neegrit ja ligemale miljon portoriikolast. Mustade arv on muide viimase kümne aasta jooksul kasvanud 1.2 miljonilt kahele, kusjuures nende suur siginemine jatkub, sama ka portoriikolaste hulgas. Terroriööle järgnenud päeval olid pangad ja paljud asutused suletud. Ka UNO kõik asutused olid suletud, kaasaarvatult selle julgeolekunõukogu. Isegi elektrivoolu ei olnud Con Edison suutnud veel kõikjal taastada. Enamik linnast väljas elunevaid töötajaid neljapäeval linna ei läinud. See oli ainult ühe öö ja poole päeva kohutav juhtum. Küsitakse — mis juhtub selles maailmalinnas siis kui midagi veelgi tõsisemat aset leiab, näit. maaväring, sõjaline atakk või taoline!?

CARTERILT NÕUTAKSE TUGEVAMAT KAITSET

Taotletakse Ikestatud Rahvaste Nädala tugevamat esiletõstmist

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu poolt saadeti Valgesse Majja presidendi nimele telegramm ja kolme balti rahvusgrupi koostöö-organi, Ühendatud Balti-Ameerika Komitee poolt esitati presidendile märgukiri Ikestatud Rahvaste Nädala küsimuses.

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu telegrammis presidendile öeldi: Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu oma aastakoosolekul New Yorgis avaldab teile, härra president, täit toetust teie otsustavas hoiakus inimõiguste küsimuses. Eesti rahvas on raskes mures oma saatuse pärast venelaste okupatsiooni all. Inimõigusi on rängalt rikutud okupatsiooni algusest peale. Kümneid tuhandeid on Siberisse küüditatud. Nõukogude kohtud karistavad süütuid inimesi nende pööramise eest UN-i poole. Üliõpilasi kiusatakse taga nende poolt avalikult esitatud nõudmiste pärast nende õiguste avardamiseks.

Belgradis toimuv rahvusvaheline konverents Helsingi deklaratsiooni asjus ei tohiks tähelepanemata jätta Eesti, Läti ja Leedu rahvaste praegust hädaolukorda.

Meie palume teid, härra president, et teie teete USA delegatsioonile ülesandeks välja astuda nõukogude dominatsiooni ja rõhumise ohvrite õiguste kaitseks.

Ühendatud Balti-Ameerika Komitee kirjas presidendile öeldakse: Komitee väljendab oma jatkuvat imetlust teie püsiva hoiaku puhul inimõiguste eest ülemaailmses ulatuses. Avalikult ja järeleandmatult esile tuues inimõigusi kui internatsionaalset murekküsimust, võib loota, et inimõiguste järjest suurenevat rikkumist saab pidurdada. Kui demokraatlikud institutsioonid peavad jääma püsima ja õitsema, siis on niisugune poliitika aja ning sündmuste käigus tarvilik.

Kuna teie kaalutlete, kunas ja kuidas kõige paremini rakendada seda poliitikat, samuti teie avalikke väljendusi selle kohta, siis meie esitame ajakohase nõuande. Nagu teie teate, tähistatakse Ikestatud Rahvaste Nädalat juulikuu kolmandamal nädalal. See sündmus, mis ametlikult välja kuulutati USA 86. Kongressi poolt kui USA Seadus 8690, on Ameerika seisukoha väljendus inimõiguste ja rahvuste õiguste vägivalse mahasurumise kohta maailma paljudes maades. Kui see Ikestatud Rahvaste Nädal algul hõlmas Nõukogude Liidu hegemoonia all olevaid riike ning rahvaid, siis nüüd haarab ta ka paljuid maid väljaspool Euroopat.

Võib-olla mitmete eelmiste administratsioonide poliitika tõttu oli Ikestatud Rahvaste Nädal eelmistel aastatel nõrk, ametlik toetus, tavaliselt lühikese kirjaliku proklamatsiooni kujul. Kas käesolev aasta ei oleks sobiv sündmuse suuremaks esiletõstmiseks?

Kas see ei oleks kohane juhtum taaselustada nende inimeste püüdlusi, kes tahavad olla sama vabad kui oleme meie siin Ameerikas?

Ühendatud Balti-Ameerika Komitee esindab eesti, läti ja leedu etnilisi organisatsioone, koordineerides nende tegevust Balti riikide küsimuse avalikkuse ette toomisel. V.E.S.

Immigratsioon vähenenud

Statistilised andmed näitavad, et möödunud aastal saabus Kanadasse 186.000 immigranti, kuna eelmisel aastal oli immigrantide arv üle 300.000 aastas. See arv on siiski mõtlemapanev, kuna sel aastal tulid koolidest tööturule ligi 400.000 noort.

L. Brezhnev kannatab ülearstimise all

Diplomaatilistest ringkondadest kuuldub, et N. Liidu uue presidendi L. Brezhnevi tervis kannatab selle all, et arstid kirjutavad temale liiga rohkesti igasuguseid arstirohte, mis kahjustavad tervist.

Eesti luuletaja . . .

(Algus esiküljel)

se üksikasjaliselt üles punktid, kus kogu kohtupidamine ei vastanud inimõiguste deklaratsioonile. Kohtupidamine, millest ülevaatliku kirjelduse on andnud N. Liidus ilmuv põrandaalune Jooksvate Sündmuste Kroonika. Kolme süüdimõistetu nimesid nimetab ka akadeemik Sahharov oma Nobeli auhinna kõnes — need kolm,

Soldatov ,Mätik ja Juskevitsh, kannavad praegu oma karistusi Mordva ja Permi vangilaagrites:

— Kaks nendest on tõsiselt haiged, üteldakse kirjas: Soldatov kannatab kroonilist arteriosklerroosi ja maksahaigust, Juskevitshil on neerutiisikus.

Seoses protsessiga kuulati üle või vallandati oma kohtadelt rohkesti eesti demokraate, peamiselt haritlasi, kes olid tuntud oma liberaalsete ja iseseisvate vaadete poolest. 1975. a. poliitilise puhastusaktsiooni ohvrite hulka kuuluvad nimekas sotsioloog Ü. Vooglaid, endine Tartu ülikooli sotsioloogilise laboratooriumi juhataja, muusikoloog ja pianist H. Tauk, end. Tallinna konservatooriumi assistentprofessor, tuntud loengutepidaja T. Kelam, varem Eesti Nõukogude Entsüklopeedia toimetuse liige, O. Trjutrjumov, end. Tallinna sümfooniaorkestri direktor, sotsioloog P. Einasto ja paljud teised.

Tuues neid fakte, paluvad allakirjutajad USA kongressi ja selle komisjon teha loogilisi järeldusi. Nad ütlevad:

— Ilmselt riik, milline hülgab ja maha surub kodanike vabadused ja õigused, ei saa muud teha, kui juhuse avanedes maha tallata ka teiste riikide kodanikeõigused ja vabadused. Ent riigid, kes oma kodanike õigus-vabadusi hindavad ja neid kindlustavad, peavad astuma välja ka teiste rahvaste samade õiguste ja vabaduste eest. Muidu ei ole tõeline detente võimalik".

Kiri pöördub veel kogu lääne avalikkuse ja mõtlevate indiviidide poole apelliga:

— Meie, eesti demokraadid, vajame teie mõistmist, solidaarsust ja abi nüüd kohe. Oleme veendunud, et inimõiguste liikumise toetamine N. Liidus tasub end rohkem ära, kui relvade saatmine diktatuuridele ja ebademokraatlikele rezhiimidele. Palume samme Eestis vangistatud inimõiguste eest võitlejate Mätiku, Soldatovi, Kiirendi ja Jushkevitshi vabastamiseks (EPL/K)

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

„Eesti Kodu" ainult eestlastele

Pea valmivasse Toronto „Eesti Kodu" korteritesse on juba paljud sisse kolinud ja lähema kuu-paari jooksul on kõigis elanikud, välja arvatud müümata korterites. Vaatamata mõningatele puudustele korterite omanikud on üldiselt rahul valikuga. Seda rohkem edaspidi, kui majad on üle antud E. Abistamiskomitee poolt korteriomanike osaühing „Eesti Kodule", mis annab osanikele kaasarääkimise õiguse ettevõtte majandamisel ja juhtimisel.

Momendi suurimaks probleemiks on müümata korterid. Juuli alul neid oli ligi paarkümmend, peamiselt 2-magamistoaga korterid terass-majades (ka 2 n.n. poissmehe-korterit suures korterimajas). E. Abistamiskomitee on lubanud ülejäävad korterid peale 20. juulit müüa muulastele.

Selles seisab suur hädaoht. E. Abistamiskomitee juhatus ei tohiks küsimust ilma seniste korteri-ostjate nõusolekuta otsustada. Korterid osteti heas usus, et üritus jääb puht eesti ettevõtteks, kuis seda oli reklameeritud. Veel müümata korterid ei saaks takistuseks olla ettevõtte ülelandmisel o/ü „Eesti Kodule", müümata korterite osatähed jääksid E. Abistamiskomiteele kuni nende müümiseni. Majandamise ja sisekorra huvides on, et majad antakse üle võimalikult ruttu o/ü „Eesti Kodule", kohe peale projekti lõpetamist. Loomulikult küsimus vajab detailselt väljatöötatud lepingut eriti müümata korterite osas.

Liigne ruttamine ja varajane korterite pakkumine muulastele on tarbetu ja kahjulik meie rahvuslikule üritusele. Teatavasti Torontos on uute korterite ülepakkumine, nii aasta tagasi valminud mõnedes suurtes kondomiinium-majades on veelgi kuni 75% korteritest müümata. „Eesti Kodu" on palju paremas olukorras üle 10% müümata korteritega, ja projekt on veelgi lõpetamata. Tõenäoliselt need saadakse kõik müüduks lähema poole aasta jooksul, kui mitte varem. Antagu vaid aega „atra säädа"!

Muulastele kortereid müües äärmisel juhul saaksid kõne alla tulla soomlased. Seda enam, et vastavas elamu-ettevõttes Sault Ste. Maries soomlased müüsid kortereid ka eestlastele. Keelelised probleemid on väikesed, sisekeeleks „Eesti Kodus" jääks eesti keel (selle soomlased õpivad eestlaste seas ruttu ära). Muisse rahvusisse kuuluvatele kortereid müües aga paratamatult asjaajamine suuremas osas peaks olema inglise keeles.

Kuuldavasti on korterite ostmisest olnud huvitatud hollandlased (30 korterit). Õnneks E. Abistamiskomitee ei läinud sellele liinile (või liimile!), mis võinuks kujuneda „Trooja hobuseks". Kuhu nemad sisse pääsevad on varsti võim nende käes (ostaks kokku enamiku vabanevatest korteritest kuni enamus on nendel).

Meil ütleb ikkagi lähtuda põhimõttest, et „Eesti Kodu" kuuluks ainult eestlastele. Loodetavasti rida kõhklejaid teevad otsuse osta „Eesti Kodusse" korteri ja mõned muud tulevad lisaks. Kaotada pole midagi, võita palju. Kui mitte majanduslikult, siis elada vanemas eas ainulaadses eesti ühiskonnas on rohkem väärt kui kõik muud kaalutlused kokku.

Endel Toiger

60 AASTAT EESTI MAANÕUKOGU KOKKUASTUMISEST

Sündmused 60 aastat tagasi, saatuslikul aastal 1917, olid Eesti uuemas ajaloos pöördelise tähtsusega. Vene veebruarirevolutsioon ja tsaari troonilt kukutamine avasid eestlastele uusi väljavaateid oma ammuste soovide ja unistuste täitumiseks ning tolleaegsed poliitilised tegelased ruttasid kiirelt ja tarmukalt neid võimalusi kasutama. Sündmuste kiires arengus tekkinud uusi olukordi osavalt ära kasutades viis see kõik lõpuks Eesti iseseisvumisele.

Selles sündmuste reas on üheks märkimisväärsemaks sammuks Eesti Ajutise Maanõukogu (Maapäeva) — Eesti rahvaesinduse — kokkuastumine südasuvel 14. juulil (1. juulil vkj.) 1917 ning kohaliku haldusvõimu ülevõtmine endiselt tsaari kubermanguvalitsuselt ning aadli rüütelkonnalt. Selle sündmusega oli eesti rahvas saanud taas peremeheks omal maal — pea täpselt seitsesada aastat pärast seda, kui muistne iseseisvus oli kaotatud saatusliku Paala lahinguga madisepäeval 1217.

„Meie uus ajalugu algab tänasest päevast peale"

Nende sõnadega iseloomustas kubermangu komissar Jaan Poska päeva tähtsust, kui ta Toompea lossis Tallinna kindluse komandandi Leskovi ja Eestimaa rüütelkonna asemiku Hagemeisteri juuresolekul avas Eesti Maanõukogu esimeseks koosolekuks. Poska, kes ise Vene veebruarirevolutsiooni järel oli Vene ajutise valitsuse poolt määratud kubermangu komissariks tsaari kuberneri asemel, ütles Maanõukogul õiguse olevat riigivalitsusele kandidaate nimetada kõrgematele ametikohtadele ning lisas: „Sel põhjusel saatsin mina ja minu abi hr. Jaakson täna hommiku telegrammi teel palve ära, et Ajutine valitsus meid ametist lahti laseks". Poska kinnitati nüüd ametisse juba Eesti Maanõukogu poolt nimetatud kandidaadina.

Maanõukogu määras esimeses otsuses oma asjaajamiskeeleks eesti keele ning asus välja ehitama ja eestistama maa haldust sama kiires korras, nagu ta ise oli teoks saanud. Oli ju möödunud ainult kolm kuud sellest, mil Vene ajutine valitsus 12. aprillil (30. märtsil vkj.) oli kinnitanud nn. Eesti autonoomiaseaduse, mis oli aluseks Maanõukogu ellukutsumisele ja end. Liivi- ja Eestimaa kubermangudes asuva eestlaste asula ühendamisele üheks ueks Eesti kubermanguks. Vahepeal oli tulnud välja töötada ja kinnitada autonoomiaseaduse rakendamise eeskirjad ning läbi viia rahvaesindajate valimised Maanõukogusse. Olukordade sunnil otsustati toimetada kaudsed valimised, mis kutsus välja enamlaste esimese protesti. Teine protest tuli, kui valdade valijameeste valimine oli määratud 25. maile. Enamlased nõudsid selle kuuajalist edasilükkamist, et neile anda aega valijaskonna organiseerimiseks. Linnade esindajad valiti uute linnavolikogude valimiste tõttu alles augustis ja septembris.

Nõnda siis asus Maanõukogu tegevusse õieti mittetäielikus koosseisus ja seda mööda, kuidas see täienes uute esindajatega, tuli teha muudatusi ka Maanõukogu juhatuses ning Maavalitsuses, mis esialgu asus tööle viie osakonnaga. Alles oktoobris, kaks nädalat enne enamlaste riigipööret ja võimuletulekut, moodustas Maanõukogu täielikus koosseisus Maavalitsuse seitsme osakonnaga (millest hiljem kujunesid ministeeriumid) ning valis administratiivosakonna juhataja K. Pätsi ühtlasi Maavalitsuse esimeheks.

Kohe pärast tööle asumist tuli Maanõukogul alustada võitlust kahel rindel: Vene Ajutise valitsusega ühelt poolt ja Tallinna sovetiga teiselt poolt. Ajutise valitsusega tekkisid arusaamatused autonoomiaseaduse tõlgendamises ja pädevuse küsimuses. Revolutsiooni esimees vabadusetuhinas oli eestlastele ilmselt liiga palju lubatud ja meeleolude kainenemisel asusid Vene tshinovnikud oma ametikohti kaitsma. Mitmeid alguses lubatud asutusi ja funktsioone ei antud Maanõukogule üle ja teiste pärast tuli pidada ägedaid lahingud ja teha kompromisse, näiteks kogu rahvahariduse juhtimispädevuses. Suhteliselt libedasti läks rüütelkonna võimufunktsioonide ja varanduste ülevõtt, kuigi just see tähendas Balti aadli ajaloolise võimupositsiooni murdmist ja maa valitsusvõimu enamusrahva kätte minekut.

Vahekorrad isehakanud Tallinna sovetiga, kus domineerisid vene soldatite ja tööliste esindajad, olid kaksikvõimu algusest peale pinevad ja rivaliseerivad. Juba enne Maanõukogu kokkuastumist nõudis sovet, et Vene Ajutine valitsus kõrvaldaks kubermangukomisariks määratud Jaan Poska. Ja kui seda ei tehtud, vangistasid soveti löökjõugud Poska. Üha halvenevad Maanõukogu ja soveti vahekorrad viisid pärast enamlaste võimuhaaramist Oktoobrirevolutsioonis seadusliku Eesti rahvaesinduse vägivaldsele laialiajamisele.

Kui soveti täitevkomitee 12. (25.) nov. 1917 otsustas Eesti Ajutise Maanõukogu laiali saata, otsustas viimane selle ebaseadusliku sammu protestiks 15. (28.) novembril siiski koosolekuks kokku tulla. Esialgu oli kavatsus seda teha Haapsalus Esimese eesti polgu kaitse all, kuid lõpuks lepiti kokku, et koosolek toimub tavalises kohas — Toompea lossis, Tallinnas.

Teatavasti kujunes sellest ajalooliselt tähtsusega koosolek, kus Maanõukogu kuulutas enese kõrgeimaks võimuks Eesti territooriumil kuni Eesti Asutava Kogu kokkuastumiseni. Kaasaegsed mäletavad ka, et pärast lühidat koosolekut saali tungisid V. Kingissepa juhtimisel vene madrusse ja eesti enamlaste jõugud ning asusid vägivallatsema ja Maanõukogu liikmeid peksma. Siit peale võis Maanõukogu töö jätkuda põrandaall, mis ka sündis.

Enamlaste võimu kokkuvarisemisel Eestis kuulutas Maapäeva Vanematekogu 24. veebruaril 1918 Eesti iseseisvaks demokraatlikuks vabariigiks. Ja mais samal aastal õnnestus Maanõukogu välissaadikuil saavutada Eestile de facto iseseisvuse tunnustus tolleaegse liitriikide suurvõimudelt. Selles seisab 60 aasta eest tööle asunud Eesti Maanõukogu ajalooline tähtsus.

Elmar Järvesoo

Elage kaasa!

Viige oma perekonna safari sügavasse, pimedasse... Ontariosse.

Vaadake vabaduses uitavaid uhkeid lõvisid, tiigreid, hüäänisid, india jahileoparte, elevante, majesteetlikuid kaelkirjakuid, kaameleid jaanalinde, antiloope, haruldasi valgeid ninasarvikuid, ahve ja palju palju muud.

Vaadake seda kõige mugavuses ja kartuseta oma autos või bussis sõites.

Avatud: nädalapäevadel kl. 12—4.30 p.l.
nädalalõppudel kl. 10 hom.—5.30 p.l.

Tunniajaline sõit Torontost, Londonist ja Niaagra Falls'ist.

AFRICAN LION SAFARI
Rockton, Ontario (519) 623-2620
LÕBUTSEGE HASTI!

SAKSAMAA EESTLASTE KESKORGANISATSIOON 25 AASTANE

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Saksamaa eestlaste keskorganisatsioon — Eesti Ühiskond Saksa Liiduvabariigis — tähistas juunikuus oma püsimise 25 a. juubelit. Pärast IRO tegevuse lõpetamist paigutati laiali suurlaagrites elanud eestlased. Uus olukord kutsus esile vajaduse keskse organisatsiooni rajamiseks seniste keskesinduste asemel okupatsioonitsoonides. EÜSL-i põhikirja ja raamistiku töötas välja Augsburgis elunenud vandeadvokaat Karl Grau, kes oli USA tsooni eestlaste ajutise keskesinduse viimaseks esimeheks. Vastavalt põhikirja nõuetele valiti märtsis 1952 Augsburgis ajutine juhatus koosseisus Karl Grau, kol. Ludvig Jakobson, kol. H. Stokeby, E. Reisenberg ja J. Ots.

Võidupühal 1952 valiti esimene Esinduskogu koosseisus :K. Grau †, kol. H. Stokeby †, pastor K. Veem, prof. dr. H. Kaho †, prof. dr. B. Jürgens †, Irene Soodla, J. Västrik, kol. ltn. K. Liivola, J. Priimägi †, J. Õunap †, V. Leopas, dr. G. Kull †, K. Hintzer †, J. Lepik, V. Madisso, dr. O. A. Webermann †, major A. Luik †, E. Reisenberg, E. Link †, A. Pullerits †, L. Ormiste ja P. Merits †. Kuna valimistel kõige rohkem hääli saanud Karl Grau suri enne valitud Esinduskogu koosolekut, valiti Keskkomitee esimeheks kol. H. Stokeby. Esimese Esinduskogu liikmetest kuuluvad praegusse veel J. Lepik ja J. Västrik. Viimane kuulub ka algusest peale Keskkomitee koosseisu ning on olnud alates 1963. a. maikuust kuni tänaseni Keskkomitee esimeheks. Pärast kol. Stokeby surma 1956. a. tegutsesid Keskkomitee esimeestena A. Pullerits ja E. Reisenberg.

Veerandsajandi vältel on EÜSL kujunenud Saksamaa eestlaskonna seltskondliku tegevuse ja kultuurelu väsimatuks mootoriks. Viljakas ja mitmepalgeline on olnud keskorganisatsiooni tegevus, mille põhijooned on kolme liiki: pagulasorganisatoorne, karitatiivne ja kultuurialaline. Vastavalt põhikirjale on EÜSL karitatiivne organisatsioon, kuid tegeleb ka pagulaseestlaste huvide ja õiguste kaitsmisega sekkumata pererahva poliitikasse.

EÜSL on püüdnud koondada ühiseks tervikuks võimalikult rohkesti eestlasi Saksamaal, selgitanud rahvusliku ühinemiste, rahvusliku meelsuse, emakeele ja omakultuuri säilitamise vajadust ning selgitanud võõraste okupatsioonivõimude vägivalda ja ülekohut. Võib rahuldustundega kinnitada, et kõik need eesmärgid ja pürgimused on leidnud kõlapinda Saksamaa eestlaste rõhuva enamuse hulgas. Paiguti, ka nüüd, on EÜSL-i tegevust ignoreerinud üks või teine lokaalse koloriidiga grupike, keda erapooletul vaatlemisel ei saa võtta tõsiselt.

Rahvuslike tähtpäevade kui ka igal aastal korraldatud kokkutulekute peakorraldajaks on olnud Keskkomitee koostöös kohalike rahvusgruppide komiteedega. Keskkomitee algatusel läbiviidud suurüritustest väärivad esile tõstmist Euroopa eestlaste I laulupidu 1974. a. Münsteris, Eesti Vabariigi 50. aastapäeva tähistamine Münsteris kui ka hiljuti korraldatud kultuuriõhtu EÜSL-i 25. aastapäeva puhul Münsteris.

NOORTETÖÖ JA ABISTAMINE

Suurt rõhku on EÜSL pannud noorte kasvatustööle rahvuslikus vaimus. Veel praegugi tegutsevad suuremates paikkondades laste täienduskoolid, kus õpetatakse eestialalisi aineid. Varematel aastatel korraldati välismail tegutsevate abistamisorganisatsioonide toetusel suvekodusid ja telklaagreid lastele ja noortele. Kui kõik need püüdlused pole andnud sajaprotsendilisi tulemusi, siis johtub see enamasti kodusest kasvatusest ja eestlaste hajutatud paiknemisest Saksamaal.

Eestlaste keskorganisatsiooni tulemusrohke tegevus on osutunud võimalikuks tänu Saksa Liiduvalitsuse ja üksikute liidumaade rahalisele abile, millega võimaldub büroo ülalpidamine ja kultuuriliste ürituste korraldamine. EÜSL-i raames tegutsev abistamisfond on jaganud välismailt saadud rahalisi toetusi ka neile, kes vanaduse, haiguse või invaliidsuse tõttu on elanud kõik sõjajärgsed aastad majandusime varjupoolel.

KAESURVE TEGIJATELE

Juubeli puhul tänulik ja tunnustav käesurme kõigile neile eestlastele, kes pole pidanud paljuks ohverdada oma energiat ja vabaaega sageli tänamatuks seltskondlikuks tegevuseks ka Keskkomitees, Esinduskogus või paikkondade komiteedes. Tunnustust väärivad õpetajad täienduskoolides, juhatajad-kasvatajad suvekodudes, laulukoori liikmed, rahvatantsijad, kirikuõpetajad, kunstnikud ja kõik teised, kes on aidanud hoida meie omakultuuri Saksamaal elavana. Eriline tänu aga Saksa Liiduvalitsusele ja üksikute liidumaade valitsustele, kelle rahaline toetus on taganud keskorganisatsiooni senise püsimise. Samaväärne tunnustus ka meie abistamisorganisatsioonidele kõigis maades, kus pole unustatud neid kaasmaalasi, kelle laud pole ka suurte pühade puhul rikkalikult kaetud. Tahaks loota, et Saksamaal leidub ka tulevikus idealiste, kes jätkaksid ühiskondlikku tööd küsimata, mis ma sellest kasu saan. Veel tahaks soovida, et Saksamaa eestlaskonnas säiluks ja süveneks arusaamine keskorganisatsiooni püsimise vajadusest.

-kk

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

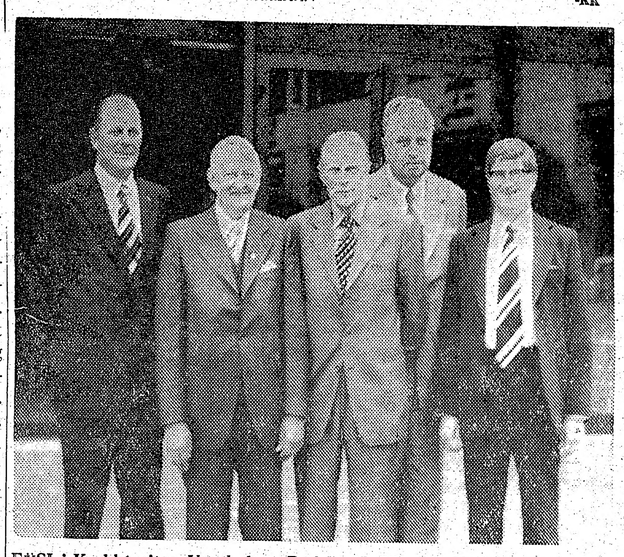

EÜSL-i Keskkomitee. Vasakult — R. Ader, J. Särev, J. Västrik, E. Soosaar, E. Bergmann.

EÜSL-i Esinduskogu. Vasakult — R. Saluri, V. Laidsaar, H. Kaert, E. Pent, J. Lepik, E. Sander, V. Brinkmann, R. Ader, dr. N. Stradomsky, J. Särev, E. Soosaar, E. Bergman, H. Michelson, J. Västrik.

KES KÄISID KEELESEMINARIL TALLINNAS

N. Eestis ilmuva „Kodumaa" 13. juuli numbrist võib nüüd lugeda osa nimesid, kes 25. juunist kuni 3. juulini välismaadelt osa võtsid eesti keele ja kirjandusalasest seminarist, mille korraldas Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühing ja Emakeele Selts. Neid osavõtjaid oli Rootsist, Kanadast, Singaporist ja Amerika Ühendriikides. Alltoodud isikud on ainult need, kes „Kodumaale" andsid oma kokkuvõtte ja järeldused toimunud seminarist ja järgnenud ringsõidust.

Mall Kriisa, arst Stokholmist: „Seminar õnnestus igati ja oli väga kasulik aktiivse eesti keele valdamise seisukohalt... saime tutvuda ka kultuurieluga Eestis".

Koit Ojamaa, Singapuri ülikooli õppejõud: „Seminaril oli palju kasulikku... Koju sõidan kõige paremate muljete ja soliidse raamatupakiga, mille siit endale soetasin".

Maiki Andre, üliõpilane Torontost: „Oli väga tore. Meeldiv oli tõdeda, et minu eesti keele oskus võimaldas mul kõiki loenguid vabalt jälgida... Kui ka tulevikus peaks korraldatama samalaadseid seminare väliseestlastele, võiksid need ajaliselt pikemad olla, et võiksime teie elu ja inimestega põhjalikumalt tutvuda".

Liivi Jõe, televisioonikompanii NBC sotsioloog New Yorgist: „Sisulises mõttes oleks seminar võinud olla veelgi tihedam ja põhjalikum..."

Jaan Kuuse, inglise filoloog New Yorgist: „Seminar oli sisukas ja ülimalt vajalik meile, väliseestlastele, kellel kodus on rakendatud aktiivne emakeeles suhtlemine... Kui avaneb selleks võimalus, tahan ka tulevikus osaleda taolistel seminaridel."

Enno Klaar, insener Stokholmist: „...Pole põhjust väliseestlaste kultuurisaavutusi alahinnata, kuid elava ja edasiareneva eesti keele juured on ikka ainult Eestis... Seminar võiks ka tulevikus sihtida mingile keele ja kultuuri kursusele".

Johannes Raag, Upsala ülikooli soome-ugri keelte kateedri raamatukogu juhataja: „...kateeder vahendab soovijaid taolistele kursustele igale maale, mille keelt meie õpetame. Nõukogude Eesti oli siiani selles suhtes meie keelekaardil valge laik. Rootsist sai sõita kateedri kaudu 16 osalejat... Ja me tahame loota, et taolised seminarid jatkuksid tulevikuski korrapäraselt, sest nad on vajalikud võõras ümbruses sirgunud eesti noortele..."

Nende vastuste keeleline stiil näitab, et vestlused ei olnud helilindistatud, vaid olid saadud jutuajamistes ning siis soovikohaselt lihvitud ja redigeeritud. (Toim.)

E.V. esindaja E. Jaakson lendas Euroopasse

E. V. esindaja USA-s Ernst Jaakson lendas 21. juulil koos abikaasaga Euroopasse. Reisi kohustas ette võtma E. V. Londoni saatkonna asjadeajamisega ühenduses olevad küsimused, mis nõuavad kohalviibimist eriti nüüd, kus surma läbi lahkus saatkonnas töötanud Walter Kotsar.

Londonis viibides on E. Jaaksonil ette nähtud kohtamised ka sealsete eesti tegelastega organisatsioonidest. Samuti on ette nähtud ühine nõupidamine Läti ja Leedu saatkondade esindajatega.

Londoni peatuse arvestas E. Jaakson 10 kuni 12 päevale, mille järele edasi reisitakse Euroopasse, peatudes Hollandis ja võimalusel Saksamaal, kus ta kohtab ka eestlaste esindajaga Saksa Liiduvabariigis E. Reisenbergiga. (VES).

EESTI KINNISVARADE VAHENDUS

UNO MANKIN

Toronto Real Estate Board'i liige

Oleme kolinud UUS AADRESS ON: 2670 A. YONGE ST.

Sissekäik Lytton Blvd-ilt.

Tel. 487-4477.
Kodus Tel. HI 7-2017
Sõbralik ja õiglane teenimine.

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"

H. KIRIK INSURANCE AGENCY

23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

„MEIE ELU' 'talituses on müügil kõik paguluses ilmunud ilukirjandus ja suures valikus heliplaadid.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

Suite 402 483-6308
725 Don Mills Rd. 429-4944
Don Mills, Ontario

HOUSE OF DENMARK

Äri lõpetamise väljamüük Metro Litsents A 2163

Väga soodsad hinnad.

Lõplik Skandinaavia mööbli väljamüük

Söögi-, magamis- ja elutoa mööbel. Lambid, „Wall Units", riiulid, lauad, vaibad, küünlad, klaasid, seina ilustused, lambivarjud, ajakirjade hoidjad. Voodi tekid, katted jne.

Sularaha — kinnitatud tshekid — master charge — visa/chargex

KÕIK MÜÜGID LÕPLIKUD.

Äri avatud — esmaspäevast kuni reedeni kl. 10—9 õ. ja laupäeval kl. 10 kuni 6 õ.

1942 Avenue Rd. **Tel. 787-5767**
(HWY 401 2 bl. lõunasse)

house of denmark

Teid teenib eestlastele tuntud sisedekoraator JACQUES OPPERS

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. — „MEIE ELU" tellimishinnad:

Kanadas: 1 a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. 23.00, 6 k. $12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. 23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

VIRUMAA TEATAJA '77

Varasügisel, 3. ja 4. septembril, sel aastal, kogunevad virulased, nende perekonnad, sugulased ja sõbrad Seedriorule, et veeta koos päev või paar ja värskendada kauneid Virumaa mälestusi.

Paiknemine samast maakonnast on küllalt vääriv side, et seda taas tugevndada. Saarlased hoiavad kokku, samuti hiidlased, virulastel on vähemalt sama palju põhjust ja väärtust sama teha.

Õigustatud uhkusega võime nimetada väärikaid ja kauneid paiku oma maakonnas. Lauludes helisev Põhjarannik ..sügavsiniste ..külmade Soome lahe voogudega, Alutaguse põlismetsad Krivasoo mülgastes lahingupaikadega, võrratu Narva juga, ajalooliselt kuulus Narva linn oma kindluste koobastiku ja romantilise pimeaiaga, ja veel tuhandeid teisi paiku, milliseid kõiki ei jõua keegi nimetada.

Kas mäletad veel, et Narva Harmoni klubi tantsupõrand oli Eestis ilbedaim? Kas mäletad Narva-Jõesuu kümnetesse kilomeetritesse laiuvat liivaranda eemal suvisesse sooja vinesse peidetud Sinimägedega? Rossoni jõgi ja Vaikne järv, Oru loss ja Ontika, need olid kõik meie omad.

Selle virulaste kokkutuleku korraldamiseks peeti koosolek Burlingtonis Alfred Haljandi nägusas kodus, kus moodustati esialgne korraldav toimkond koosseisus Milla Suit, Kai Lember, Regina Toomsalu, Ellen Lindaja, Maks Pertens, Carl Aarlaht, Alfred Haljand ja Siegfried Preem.

Koosolek otsustas virulaste päevad planeerida kahe eespool nimetatud kuupäeva peale, algusega laupäeva hommikul kell 9.00.

Osavõtu maks $10.00 katab ka 2 söögikorda: laupäevase lõunasöögi ja õhtuse külma laua. Ettetellitava toidu tõttu on eelregistreerimine väga oluline, selleks ilmub ajalehtedes peatselt vajalik informatsioon.

Laupäeva pealelõunal toimub päevakohane aktus ja meie langenud sangarite austamine. Õhtuses kirevas kavas löövad kaasa Hamiltoni heledahäälelised tüdrukud Kopvillemi juhtimise all, peale nende veel solistidena pr. Silvia Preem, pr. Hilda Sepp, Esko Luksepp ja Meinhard Niinvee j.t.

Õhtusele eeskavale järgneb jalakeerutus varaste hommikutundideni, mille järele on hoolitsetud ööbimisvõimaluste eest. Telgitushuvilistele jätkub ruumi ülearugi.

Pühapäeval hoolitseb Seedrioru kuuma sauna eest ja köögist võib leida maitsekohast kehakinnitust.

Virulased, pidage plaani ja varuge need kuupäevad Seedriorule. Tulge ohtralt, tulge kõik!

-m.

Noortalentide õhtu Lääneranniku Eesti Päevadel

Noortalentide õhtu oli 13. juulil s.a. Suvepäevade kavalehel. Nimetatud õhtu oli mõeldud kontserdina, mis annaks eesti noortele võimalust oma kunsti esitada. Kõik noored kuni 25. aastani — lauljad, instrumentaalsolistid, aga eriti ansamblid, rahvamuusikud, võisid üritusest osa võtta. Esinemise aeg oli piiratud kuuele minutile.

Üldse esines kontserdil, mida jälgis saalitäis rahvast, 17. nbort.

Portlandi noorte laulugrupp „Kaja" esines 10. liikmelises koosseisus ja ühtlases riietuses ja oma noorusvärske esinemisega teenisid kestva aplausi.

Klaveril näitasid oma oskust neli noort: C. Constantine (Vancouver), J. Põld, Saksamaa, K. Grüner ja O. Zavelski San Franciscost.

Viiuli-soolosid esitasid vennad Mihkel ja Toomas Kitsing'ud ja oboel näitas head mängu Mart Laanemäe, kes oli ka üks noortalentide õhtu korraldajaist.

Kõiki esinejaid saatis klaveril Hillar Tanner. Samas toimus ka moenäitus-originaal, batikloomingust Enda Raudsepp-Bratt kollektsioonist.

Esitatud mannekeenid olid kohapealsed noored.

„Ma lillesideme võtaks"...

Oli perekond Loo panus Lääneranniku Suvepäevadele eeskavalises osas.

See oli ligi kahetunniline värvislaidide esitus kolmel ekraanil. Kogu saate ajal oli selgituseks sõnaline informatsioon. Dr. Laine Loo, ins. Heino Loo ja nende tütre Pille Loo-Bunnell'i poolt. Paguluses kasvanud ja siin oma hariduse saanud noor looduseteaduse doktor Pille andis oma piltidega ülevaate taimede liigitamisest ning Põhja-Ameerika lääneranniku kasvavate taimede eriloodusliikkudest aladest.

Kavas näidati tuhandeid lilli, nii siinseid kui ka kodumaiseid ja arstirohtudena kasutatavaid. Samuti esitati palju käsitöid, kus lillemotiiv oli kasutamisel. Lisaks näidati rohkesti kasutamisel maastikku Alaskast—Kaliforniani.

Tähtsaim oli ilu ja värvirikkus ja südamesse tungiv kodumaine soojus. Usun, et keegi ei unusta Marie Underi „Sirelite aegu" vahelduvate sirelipuhmaste taustal.

Tuhandeid slaide harmoneerivalt järjestada, neile sobiv saatemuusika leida ja vastav sõnaline osa kavasse siduda — see oli suur töö!

Kava esitamine oli esteetiline, rahvuskultuurne ja muusikaline nauding sadadele.

Sama kava esitati kahel korral täissaalile.

USA välissekretär Hiinas

USA välissekretär Cyrus Vance jõudis Hiina pealinna Pekingisse, kus algasid läbirääkimised kahe maa vahel. Üheks põnevamaks küsimuseks neil läbirääkimistel on Taiwani küsimus. Läbirääkimistel on tähtsaks momendiks Teng Hsiao-pingi peaministri asetäitjana võimule tagasitulek.

Eestlased New Yorgis ei kannatanud „mustade" terrorilööl

13./14. juulil mattus suur New Yorgi linn, kus elab tuhandeid eestlasi, täielisse pimedusse. Algul arvati, et see on kuumast ilmast tekkinud lühiajaline voolukatkestus. Kuritegelik element, peamiselt neegrid ja portorikolased leidsid aga varsti, et on saabunud õige aeg röövida ja põlelades tegevusse astuda. Linnapea nähtavasti sattus ise segadusse ja „unustas" välja kutsumast linna kodanike ja varanduste kaitseks mõne sõjaväeosa, kes oleks hakanud kahtlastes linnaosades patrulleerima.

Samuti oleks kuritegelikku elementi pidurdanud kui oleks kohe 13. juuli õhtul kehtestatud tänavatel liikumise keeld. See oleks tühjendanud uudishimulikud tänavailt ja oleks pidurdanud kurjategijate aktiivsust. Politsei oleks saanud siis ka palju paremini täita oma ülesandeid.

Senistel andmetel ei ole ükski New Yorgi eestlane terroriööl kannatada saanud. On teada juhuseid, kus mõned eestlased enam koju tagasi ei pääsenud.

Venelased rikuvad külastamiseeskirju

Möödunud reedeses „Sunis" leidus R. MacDonaldi kirjutis, milles Balti Liidu esimees Laas Leivat süüdistab N. Liitu Helsingi kokkuleppe rikkumises ja külastusviisade andmise keeldumises raskesti haige sugulase külastamiseks.

Helsingi kokkulepe näeb ette külastamisviisa andmist selliste tõsiste juhtumie puhul, nagu lähema sugulase raske haigus ja surm. Lätlane Amalija Graunins Torontost on eluohtlikus vähjahaiguses Princess Margaret haiglas suremas. N. Liidu võimud keeldusid tema venna R. Abramovitsile ja tema õe A. Kraulisele andmast külastamisviisat. Kanada võimud andsid neile isikuile viisad, kuid N. Liidu võimud keelduvad neid välja laskmast. L. Leivat märgib, et see on ainult üks paljudest juhtudest, kus N. Liidu võimud mõistmatult rikuvad Helsingi leppe ees kirju.

P. E. Trudeau ja CBC vastamisi

Peaminister P. E. Trudeau liberaalide valitsuse ja CBC vahel on puhkenud raske avalik konflikt. P. E. Trudeau ja tema abilised süüdistavad eriti Kanada raadiot, televisiooni ja telekommunikatsiooni komisjoni, CBC, et need ei toeta peaministri Kanada ühtluse kampaaniat. Massmeedia ennem lahutavat kanadalasi, kui ühendavat. Selleks on avalikult tõstetud rasked süüdistused CBC vastu. Parlamendi opositsioon nõuab, et valitsus need alusetud ja rasked süüdistused võtaks tagasi ja vabandaks. P. E. Trudeau keeldub vabandamast. Liberaalide valitsus püüab CBC teha oma valitsuse ühekülgseks häälekandjaks. Konflikt on tekkinud sellest, et P. E. Trudeau valitsus püüab varjata oma korruptsiooni, tööpuudust ja inflatsiooni süvenemist sellega, et räägitakse ainult Quebeci separatistidest ja liberaalid püüavad sellega lõigata publiku ees loorbereid.

Uus vanaduspensioni seadus

MIDAGI EI MUUTU... VÄLJAARVATUD PAREMUSE POOLE.

Old Age Security (Vanalusepensioni) programm, mis äsja muudeti Kanada Parlamendis, on kujundatud tuleviku suunas.

Kui Sa saad nüüd Old Age Security (vanaduse) pensioni... SIIS MIDAGI EI MUUTU. Sinu hüvitused lähevad edasi täpselt nagu senini.

Samuti, kui sa oled siin nüüd ja üle 25, MIDAGI POLE VAJA MUUTA... kui sa soovid seda teha.

Kui sa oled üle 25, asud siin või oled asunud siin möödunud ajal (pärast 18-aastaseks saamist), või sul oli immigrandi viisa kui muudatused said seaduseks, sul on valida — 65-aastasena — kas esitad sooviavalduse pensioni saamiseks vana seaduse järgi või valid uue. See on täiesti sinu otsustada.

Uue seaduse kohaselt... **tingimused muutuvad paremuse poole.** Igaüht koheldakse võrdselt. Kui sa oled alla 25-aastane ja

- olid sündinud ja asusid siin
- olid sündinud siin ja lahkusid
- olid sündinud siin, lahkusid ja tulid tagasi
- tulid siia immigrandina,

siis põhilise vanaduspensioni summa, mida sa hakkad saama 65-aastaselt, oleneb aastate arvust, mida oled olnud Kanadas pärast 18-aastaseks saamist.

Et kvalifitseeruda pensioni saamiseks pead sa olema elanud Kanadas minimaalselt 10 aastat pärast 18-aastaseks saamist. 40 aastat Kanadas elamist üle 18 aasta annab sulle täispensioni, 20 aastat annavad poole pensioni ja 10 aastat veerand pensioni. Kui lähed pensionile välismaal sulle siiski makstakse Kanada pensioni arvestades, kui oled elanud Kanadas vähemalt 20 aastat.

Veelgi enam, Kanada on nüüd võimeline astuma ühendusse välismaadega, et võimaldada immigrantidel, **kes on maksnud pensioniplaanidesse nende omal maal, tuua kaasa nende pensioni hüvised.** Loomuljkult, see on maksev ainult nende maade osas, kes on valmis allakirjutama sellekohasele vastastikusele kokkuleppele Kanadaga.

Olenedes nendest läbirääkimistest kuni 500.000 Kanada elanikku võiksid saada juurdemakse sotsiaalsele kindlustusele ülemeremaadest saadavate summade arvel.

Sellised on Uue Vanadusepensioni seadused. Sa võid oma vanemate, sugulaste ja sõprade tähelepanu sellele juhtida, et nad annaksid sisse sooviavaldused pensionide saamiseks enne kui on liiga hilja.

Kui sul on küsimusi või sooviksid täiendavat informatsiooni palun võta kontakt lähema Old Age Security/Canada Pension Plan Office'iga. Meie tahame lahkelt vastata su küsimustele ja anda iga võimalikku abi.

Health and Welfare Canada
Santé et Bien-être social Canada
Marc Lalonde, Minister

MAJANDUSMEHED EUGENIA JÄRVE KALDAL

E.M.K. suvepäevalt 1977

Eesti Majandusklubi Kanadas suvepäev toimus laupäeval, 23. skp. klubi liikme M. Mäeksi suvilas Eugenia järve kaldal Fleshertoni lähedal. Suvepäevalt käis läbi 31 inimest koos daamide ja külalistega, kes said meeldiva laupäeva osaliseks Mäekside suvila looduslikult ilusas ja pererahva hoolel korrastatud ümbruses.

Suvepäev oli nii ühtlaselt meelepärane, et raske oleks sellest esile tõsta ärilist kõrgpunkti. Vastuvõtjad, esimees A. Pajuste ja abiesimees H. Later ,olid juba kohapeal ootamas, kui kespäeva paigu hakkas saabuma esimesi külalisi. Suvepäeva koht ise on meeldivalt isoleeritud maanteest 10-aakrilisel krundil tubli vahtrametsaga, mille läbides avaneb saabujaile meeldivalt planeeritud avar kaldaala koos talvekindla suvilaga.

Kavandatud hommikeine kujunes tegelikult lantshiks mitte ainult väikse ajalise edasilükkumise, vaid ka perenaiste poolt valmistatud rikkaliku ja maitsva laua poolest, mille hüvesid maitsti murule paigutatud söögilaudade juures. Esimehe sõnavõtust kõlas juhatuse sõbralik tervitus saabunuile, koos kerge kahjatsusega nende juhatusliikmete suhtes, kes saabumata jätsid. Seda alatooni vähendas aga helilindimasinast leviv meeldiv ajaviitemusika, mis oli paigutatud (kas eriotstarbel või mitte) rõdul kõikidele avatud baari piirkonda.

Pärast lansthi asendus tavaline riietus bikiinide ja supelpükstega ja reidile ilmus peremehe „mootorristleja", et suusatamishimulisi mööda järvepinda sõidutada. Ilma erilise võistlusmomendita, saavutas kaugussuusatuse Ervin Hopp, kes lõpetas oma saavutuse suuskade ja suusatada kadudes vetevoogudesse. Selle defekti parandas aga Ene-Liis Martens, kes oma ringi sooritas püstloodis rannapiirkonda jõudmisega.

Kuna ilm oli päikeselt armuline, siis veedeti pärastkeskpäevane aeg suuremalt osalt järvekaldal ja naabrite suvila ja kätetöö nautimisel. Õhtusöögi saabudes toimus uus transformeerumine ja lagedale ilmusid heledad ülikonnad ja daamide uued värvid, katmas punaseks päevitanud käsivarsi. Päike oli saatmas juba oma kuldseid kiiri läbi pudetüvede, kui helilindilt kõlasid uued rütmid ja söögilauad õrenesid tantsupõranda kasuks.

Suurem osa suvepäevalisi pöördusid Mäeksite lahkest suvekodust sama päeva hilisematel tundidel tagasi Torontosse. Kuid leidus ka neid, kes siit edasi tõttasid selles piirkonnas asuvatesse oma suvikodudesse või siirdusid koguni võõrastesse randadele äsjasündinudt jätkama.

Kivioja valmistub laagriks

Toronto Eesti Baptisti Koguduse järjekordne vaimulik telklaager toimub selgi suvel Kiviojal, 30. juulist kuni 1. augustini. Laagri motoks on „Kummardavad Isa vaimus ja tões" ja kõnelejatena teenivad dr. Evald Mänd Amherstist, Leonard Heinmets New Yorkist, Karl Vaikla Montrealist ja Esther Sirotkin, Harry Eller ning Kaljo Raid Torontost. Muusikajuhi ülesandeid täidab Charles Kipper.

Laagri jumalateenistused, ettekanded ja lõkkeõhtud on kavandatud järgmiselt: Laup. 30. juuli — kl. 9.15 „Jumala kummardamine Vanas Testamendis" (E. Mänd), 10.15 „Eesti vabakoguduslikud jumalateenistused ja koosolekud" (L. Heinmets), 13.30 „Psalmid isiklikus palveelus", 20.15 lõkkeõhtu. Pühap., 31. juulil — kl. 7.45 ristimine, 11.00 jumalateenistus (E. Mänd), 16.00 Sõna kuulutus (H. Eller), 20.15 lõkkeõhtu. Esmasp., 1. aug. — 9.15 „Jumala kummardamine Jeesuse päevil ja algristikoguduses" (E. Mänd), 10.15 „Kodumaa noored austavad Issandat" (K. Raid), 15.00 lõpukoosolek.

Kokkutulekuid kaunistavad segakoor, ansamblid, pasunakoor ja solistid. Laagri ühistoitlustust korraldab baptisti koguduse naisring. Samuti hoolitsevad osavõtjate ihu eest hommikvõimlemised ja sportlikud mängud. Laagri juhtkond on kolmeliikmeline — P. Kaups, V. Krabi ja E. Martin. Osavõtjaid laagrisse on oodata Torontost ning ümbruskonnast, Montrealist, Ühendriikidest, Rootsist ja Kodu-Eestist. Ka on lahkelt kutsutud Kivioja ning Jõekääru eestlasist suvitajaskond.

Kohtunik Karl Viilu suri New Yorgis

Surm tuli 75 a. vanuses tuntud eesti kohtunikule ja rahvusliku- ja kiriklikuelu tegelasele Karl E. Viilule New Yorgis. Eesti oli K. Viilu tuntud spordi ja kristliku noorsootöö tegelasena MCA juures. Tema viimane ametikoht enne kodumaalt lahkumist oli Tartus Ringkonnakohtu liikmeks olemine. Ta täitis ka õppeülesandeid kriminaalõiguse alal Tartu Ülikoolis. Leinajumalateenistus lahkunule peeti praost R. Kiviranna poolt New Yorgi Lexington Ave. eesti kirikus pühap., 24. juulil. Viimsele puhkepaigale sängitamine toimus koguduse Kensico nimelisele kalmistule. K. E. Viilu kuulus akadeemiliselt Eesti Üliõpilaste Seltsi.

Saarlaste Ühingu väljasõit Jõekäärule

Saarlaste Ühing korraldab oma liikmetele ja nende sõpradele ühise väljasõidu Jõekäärule 27. ja 28. augustil. Eeskavas on ühislaulud ja meie rahva pillimehed.

Lähem informatsioon ilmub hiljem.

Saarlaste Ühing

Tähelepanuks Rahvaõivaste tegijaile!

1980. a. Ülemaailmsed Eesti Päevad Rootsis lähenevad suure kiiruga ja enne kui aru saame, ongi need käes.

Panen kõikidele eesti neidudele ja noorikutele südamele:

1. Minge ja ostke otsekohe, peale selle artikli lugemist, omale särgi või käisteriie kindlasti ära. Praegu on veel äridest sobivat riiet saada, kas linast, või kortsumata polyesterit, mis linase sarnane. Paari nädala pärast on sarnased valged riided äridest kadunud kuni kevadeni. Riiet osta umbes 3,5 jardi, selleks peaks ka tanu saama keskmise suurusе juures. Kui rõiva juurde õmmeldakse ka põll, osta 1 jard rohkem riiet.

2. Tellige omale soovitud seelikuriie kudujatelt või Eesti Abistamiskomitee ärist, samuti tellige vöö.

3. Igasugust nõuannet on võimalik saada Eesti Etnograafilise Ringi juhatuselt või liikmetelt: tel. 438-6500 või 244-7180.

Kasutan siinjuures juhust ka kõikide tublide eesti naiste tänamiseks, kes töö ja teoga 1977. a. Karavanil eesti etnograafilise tarbekunsti näitusele kaasa aitasid.

Tänu kõikidele ristpistes vaipade ja muude tikandustega ehitud esemete tegijatele. Tänu kauni eestimustrilise keraamika laenutajale, puu- ja nahkesemete toojatele. Tänu ka Naima Aer'ule Eesti lipu toomise eest, mis kogu näituse kestel kohviku klaasvitriinil ilutses. Tänu linaketrajale ja villakraasijale.

Võib kindel olla, et ilma Etnograafilise Ringi kauni näituseta ei oleks Tallinna paviljon 51 rahvuse hulgast siiski III kohale tulnud.

Ene Runge

„MEIE ELU"
lugetad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Kiri Saksamaalt

OHUSTATUD LOODUS SAKSAMAAL

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Kuni 50 protsenti kõigist Liiduvabariigis ettetulevatest loomadest on väljasuremise ohus. Sama ähvardab ka paljuid taimeliike. Selle alarmeeriva teate avaldasid Bonnis tegutseva looduskaitse uurimisinstituudi teadlased pärast viis aastat kogutud tähelepanekuid. Nimetatud uurimise tulemusega tahetakse rajada alused edaspidisteks sammudeks floora ja fauna säilitamiseks.

Selgroolistest, keda esineb Saksamaal umbes 500 liiki, on otseselt ohustatud või väljasuremise lävel 44 protsenti. Eriti vähe on jäänud loodusse saarmaid, valgeid kurgi, kaljukotkaid, kalakotkaid ja nahkhiiri.

Eriti akuutselt kollitab väljasuremisoht roomajaid. Väga vähesel määral esineb veel kuupnastikuid (Natrix tesselata), lehekonnasid, Euroopa sookilpkonnasid ja teisi roomajaid. Neid on vähesel arvul veel jõgede soistel kõrvalharudel Lõuna-Saksamaal. Liblikaid esineb veel 1420 liiki, kellest kolmandik väljasuremas. Fauna ja floora hävinemise peapõhjusteks on tihe asustus, soode ja rabade kuivendamine, jõekallaste betoneerimine, veterüvetus ja taimekahjurite massiline tõrje mürgiste kemikaalidega.

☆

Geislingenis tähistas 13. juulil oma 65. a. sünnipäeva Saksamaa eestlaste keskkomitee esimees ja „Eesti Raja" peatoimetaja Johannes Västrik. Kodumaal tegutses juubilar Viljandis „Oma Maa" toimetuses ning oli samaaegselt tuntud. tubli sportlasena. Paguluses oli ta ajaleht „Eesti Rada" asutajaid ja toimetajaid Augsburgis. Alates 1949. a. Geislingeni, jatkas J. Västrik ajakirjanduslikku tööd „Eesti Posti" ja „Eesti Raja" juures. Nendest ilmub „Eesti Rada" praegugi, astudes septembris oma 33. aastakäiku. Alates 1950. a. suvest kuni tänaseni on J. Västrik seisnud esimehena Geislingeni eesti rahvuskoondise eesotsas ja alates 1952. a. eestlaste keskkomitee koosseisus. Keskkomitee esimeheks no J. Västrik alates 1963. a. maikuust peale. Erapooletul hinnangul võib J. Västrikku pidada täie õigusega Saksamaa eestlaskonna seltskondliku elu ja kultuuri viljelemise väsimatuks hingeks ja mootoriks.

☆

Nagu kuuleb Springeri ajalehekontserni välismaa teadeteteenistus SAD Tallinnast, avastati Tartu Ülikooli raamatukogus ühe raamatu vahelt Ludwig van Beethoveni kiri, mis seni avalikkusele tundmata. Ajahambast puretud ja nüüd restaureeritud kiri kannab kuupäeva 12. veebr. 1822 ning on adresseeritud Bonni helilooja-dirigent Bernhard Rombergile (1767—1841). Beethoveni kiri on tänavu välja pandud Tallinnas, kus tojmub Tartu Ülikooli raamatukogu 175. a. juubeli puhul näitus.

☆

Eestlaste Keskkomitee sekretär ja „Eesti Raja" toimetuseliige Edgar Bergmann rikastas saksa raamaturgu järjekordse teosega, mille tiitliks „Wie intelligent bin ich?" Nagu seletas raamatu autor, on see intelligentsi ja mälu testimist käsitlev raamat mõeldud laiemale ringile elanikonnast. Raamat sisaldab 266-l leheküljel 1300 küsimust 26-elt erialalt nagu maateadus, liiklus, keemia, viisakusreeglid, majapidamine, ehituskunst jne. Seejuures on põnev avastusreis oma teadmiste ja mälu valdkonnas kujundatud nõnda, et teadmiste lünkadele võib saada raamatust eksaktse vastuse. Trikk-küsimustega testitakse amüsantsel viisil mõtte löögivalmidust ja kombineerimisvõimet. Raamat sisaldab hulgana informatsioone, mis kitsa erialaharidusega inimestel tükivad jääma unustusse.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. (416) 466-1951
466-1502
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks. ◎ Samuti käsitöö kinkeesemeid — KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal. Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.
Äri on avatud kl. 8.30—6 õ. Neljapäeviti ja reedeti kl. 9-ni õ.

Läinud aastal ilmus E. Bergmanni sulest saksakeelne „Lexikon der Einmalingkeiten", mis saavutas hea menu raamaturul. Mõlemad raamatud on ilmunud Adam Krafti kirjastusel Mannheimis.

☆

Nagu alles nüüd teatavaks sai, suri aprillikuus Kölni lähedal Leverkusenis Labor Servicei' kapten Leonid Prees, kes töötas viimati ühes arstirohtude tööstuses. Kadunu põrm on sängitatud Bambergi kalmistule. Leonid Prees oli pikemat aega eesti vahikompanii 4221 ülemaks Nürnbergis ja Miesaus. Nimetatud üksuse veterane elab arvukalt ka Põhja-Ameerika mandril. Leonid Prees oli pärit Järvamaalt. Ta isa oli Eesti armee kolonel. L. Prees võttis vabatahtlikuna osa Teisest Maailmasõjast.

☆

Sopran Eva Wilson-Märtson, kes oma esinemistega tuntud ka Põhja-Ameerika eestlastele, on andnud tänuväärse panuse eesti muusika tutvustamiseks saksa publikule. Nii esines ta hiljuti kahe kontserdiga Berliinis. Ühe kontserdi kava koosnes ainult eesti helitöödest, teine rahvusvaheliselt tuntud helinditest. Eestikeelse kontserdi raames esitas kunstnik soololaule A. Karindilt, K. Türnpult, R. Pätsult, E. Tubinalt, M. Saarelt ja J. Aavikult. Klaveril saatis Karl Bergemann. Hellitatud muusikapublik Berliinis võttis eesti soololaulud soojalt vastu. Laulude paremaks mõistmiseks olid kavalehel eestikeelsed tekstid tõlgitud saksa keelde. Ka nõudlikud saksa muusikakriitikud andsid meie kunstnikule ja eesti kompositsioonidele kiitva hinnangu. Juba nüüd sai Eva Wilson-Märtson kutse esinemiseks kahe kontserdiga Berliinis tuleva aasta kevadel. Üks kontsertidest tuleb eesti-soome kavaga ning ühe tuntud retsitaatori kaastegevusel.

☆

Lüübekis suri hiljuti kauaaegne rahvuskoondise esinaine Elli Oitma 67 a. vanaduses. Nüüd valisid Lüübeki eestlased üldkoosolekul uueks esimeheks Kalju Voogre. Komiteesse kuuluvad veel Herbert Räämet ja Valdur Kikas. Kunagisse Briti tsooni eestlaste „pealinna" on jäänud veel vähe eestlasi. Töövõimaluste piiratus ja tsoonipiiri lähedus on hajutanud Lüübeki eestlased mujale.

☆

Tuleva aasta 10. juunil Münsteris korraldatava Euroopa eestlaste II laulupeo aupatrooniks on Eestis sündinud ja Tallinna Toomkoolis esimese hariduse saanud Saksa Liidupäeva liige Olaf von Wrangel. Omas kirjas Eestlaste Keskkomiteele andis ta selleks oma nõusoleku. Juhul, kui laulupidu ei ristu mõne tähtsa istungiga Liidupäevas, võtab v. Wrangel ka isiklikult laulupeost osa.

-kk

Üleskutse eestlastele globaalses Eestis!

Meie rahvusliku tegevuse huvides võttis Eesti Organisatsioonide Liit Läänerannikul üldkogu oma koosolekul Vancouveris, Kanadas, vastu järgmised põhimõtted:

Eesti Päevades kõnelevad meie rahvuslik vaim ja püüdlused.

Selle kultuurikõne kuulamiseks oleme meie kogunenud juba kolmeteistkümnendat korda meie mandri läänekaldale ja koguneme jälle Los Angeles'is, 1979.

Eesti Organisatsioonide Liit Läänerannikul leiab ühtlasi, et eestlaste suurimaks püüdluseks, igal pool kus me ka ei asuks, peaks olema kaasaaitamine III Ülemaailmsetele Eesti Päevadele Stokholmis, 1980.

Ülemaailmsed Eesti Päevad Rootsis, Eesti Vabaduse Mere kaldal, — mere, mille kaudu me ise oleme vabadusse jõudnud ja mille kaudu kord ka Eesti vabastatakse — kutsuvad meid, et kinnitada usku Globaalse Eesti võitlusjõusse Eesti Vabadusse taastamisel.

Olles tulnud tuhandest tuulest Vancouverisse, rõhutame vajadust noorema põlvkonna kaasahaaramiseks juhtivale tööle meie organisatsioonides.

Ei tohiks olla piire koostööl — oleme seda näidanud oma 25-aastase tegevuse jooksul Läänerannikul!

Selles vaimus tervitame meie kõiki „kellel kulmud kumavad töös" ja kutsume ühinema ülaltoodud sihtidega.

Nägemiseni Los Angelesis — 1979 ja Stokholmis — 1980!

Eesti Organisatsioonide Liit
Läänerannikul Üldkogu

Rootsi rahva iive langeb

STOKHOLM (EPL) Sündimiste arv Rootsis näitab pidevat langust, nagu näitavad Statistilise Keskbüroo andmed. Nelja esimese kuu vältel sündis käesoleval aastal 34 352 last — möödunud aastal samal ajal 35 305 last, sellega langus 2,7%.

Arvatakse, et see tendents jätkub. Möödunud aasta rekordiliselt madal sündimiste arv 98 400 langeb tänavu arvatavasti u. 95 700-le. Alles 1965 sündis Rootsis aastas 123 000 last. Langus on sellega dramaatiline.

Sama tendentsi on märgata kogu läänemaailmas, kuigi tendents Rootsis on üks markantsemaid. Sündimus on sama madalal ainult Prantsusmaal ja Lääne-Saksamaal.

Surmajuhtumite arv on küll ka vähenenud. Jaanuarist aprillini suri mullu 33 000 inimest, tänavu ainult vaevalt 30 000. Möödunud aastal mõjutasid mitmed epideemiad surnute arvu tõusu vanade inimeste arvel.

Sündimuse vähenemise põhjused pole selged. Arvatakse, et selleks mõjub kaasa paljude naiste töö väljaspool kodu, samal ajal on puudus päevakodukohtadest.

Teiseks põhjuseks peetakse nn. naiste vabanemist. Legaalsed aborbid ja sigivust ärahoidvad vahendid on mõjunud kaasa, et sünnib vähem mittesoovitud lapsi.

Teaduslikult on neid põhjusi väga vähe uuritud.

E. Tubin pressisekretäriks

Ajakirjanik Eino Tubin, kes on pikemat aega toimetanud ajakirja „Försvarstjänstemannen", nimetati uueks kaitseministeeriumi informatsioonisekretäriks.

Kaitseministeeriumi senine informatsioonisekretär Johan Thunberger viibib stipendiaadina USA-s.

Eino Tubin, helilooja Eduard Tubina noorem poeg, on eestlastele tuntud ka kunstnikuna — viimati esines ta Stokholmi Eesti Majas suurepäraste tushijoonistustega.

OPECi õlimaad ei tõsta õlihinda

Juhtivad maailma õliprodutseerivad riigid kohtusid Stokholmis, kus asuti seisukohale, et 1978. a. ei tõsteta olulisel määral õlihinda. Ka USA-s on president J. Carteri plaan õlitevõtete huvides tõsta õlihind määratud kõrgele, kuni $1,20 gallon, põrgunud Kongressi vastuseisule.

Ainult Kanadas tõuseb õlihind esialgul 14 sendi võrra gallonilt. Energia minister A. Gillespie tegi selle nagu suure riikliku rõõmusõnumi teatavaks just Kanada „Dominioni" või iseseisvusepäeva eelõhtul. See meenutab Moskva poliitikat, kus ka riiklikel tähtpäevadel rahvas peab riigi kasuks tõotama uusi kohustusi. Kanada rahvas peab aga oma iseseisvuse päeva puhul tõotama, et nad rikastavad õlitevõtteid ja Alberta provintsi, kus leidub rohkesti õli. Kuid sellele ei vaidle ükski partei vastu, sest nagu selgus maksavad kõik õlitevõtted poliitilistele parteidele toetusi.

Streik Põhja-Kanada radarliinidel jäi ära

Selle mandri õhukaitse radarliinid asuvad Kanada Artikas, kus eraisikutest koosnevad valvurid peavad teatama N. Liidu lennukite ja rakettide sisselennust. Erakompanii teenistujad nõudsid palgalisa ja ähvardasid streigiga. Nende palganõudmised rahuldati.

Aktiivseid noori

ANDRES TAMM

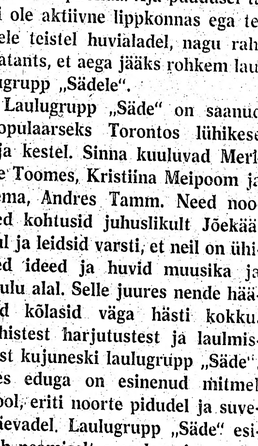

Andres Tamm on üks kolmest laulugrupp „Sädes". Ta tuli Newmarketist Torontosse 2 aastat tagasi. On lõpetanud eesti täiendus- ja eesti keskkooli. Seal tutvunes ta lähemalt eesti ajaloo, rahvusliku loomingu ja kunstiga. See paelus Andrest ja kujundas tema edaspidist suhtumist ellu.

Torontosse tulles oli Andresel lõpetatud keskkool ja tee avatud elukutse valikuks. Ta õpib rakenduskunsti Humber College'is. Rakenduskunsti kõrval laul ja muusika on olnud Andresele teisteks huvialadeks.

Nagu paljudest teistest eesti noortest, sai ka Andresest esimesena skaut Kalevi lippkonnas. Nüüd kuulub ta vanemskaudina sellesse lipkonda. Aja puudusel ta ei ole aktiivne lippkonnas ega tegele teistel huvialadel, nagu rahvatants, et aega jääks rohkem laulugrupp „Sädele".

Laulugrupp „Säde" on saanud populaarseks Torontos lühikese aja kestel. Sinna kuuluvad Merike Toomes, Kristiina Meipoom ja tema, Andres Tamm. Need noored kohtusid juhuslikult Jõekäärul ja leidsid varsti, et neil on ühised ideed ja huvid muusika ja laulu alal. Selle juures nende hääled kõlasid väga hästi kokku. Ühistest harjutustest ja laulmistest kujuneski laulugrupp „Säde" kes eduga on esinenud mitmel pool, eriti noorte pidudel ja suvepäevadel. Laulugrupp „Säde" esitab peamiselt oma loomingut. Seda kujundatakse ühiselt. Kõik on üheväärsed ja kõik võtavad uue loomingu kujundamisest osa. Ka viimasesse skautide suurlaagrisse mindi ja kanti seal eduga ette ühiselt kujundatud „Suurlaagri Laul". Omaloomingu kõrval „Säde" esitab ka rahvalaule ja valitud meeleolu laule.

Andrest huvitab kõik, mis on seotud eesti ajaloo ja rahvuskultuuriga. Sinna kuulub ka „Sumeri päritolu". Ta on lugenud palju sellel alal, kaasaarvatud J. Härmatare „Sumeri kilde". Seoses sellega meeldivad temale ka Joann Saarniit'i sumeri ainetel loodud maalid. Kunagi peaks „Sumeri päritolu" leidma põhjalikku uurimist eestlaste poolt. Elavalt ning värvirikkalt tuleks eesti noortele kirjeldada ka eesti ajalugu, maateadust ja rahvuslikku loomingut. Sellest oleneb rahvustunne.

Andres on eriti huvitatud eesti etnograafilise ringi väljapanekutest Eesti Päevadel ja Karavani ajal. Tema arvates Ene Runge poolt korraldatud väljapanekud väärivad kõrget hinnangut ja palju suuremat toetust eesti ühiskonna poolt.

Tulevase rakenduskunstnikuna Andres tahab kasutada oma loomingus eesti rahvuskunsti omapära ja esitada seda uues, kaasaja vormis. Samuti tahab Andres kasutada „Säde" repertuaaris meeleolulaule, mis kujundatud eesti leelo alusel. Leelo on väga hingelähedane nii vanale kui ka noorele. Uusi ideid on palju „Sädel" ja Andres Tammel eriti. Nende esiletoomiseks üksikult ja ühiselt, et saavutada parimat, töötab innukalt „Säde" laulugrupp.

Inspiratsiooni on leidnud Andres enesele ka ärkamisaja kirjanike ja luuletajate töödest. Eriti meeldivad temale Juhan Liivi luuletused. Laulule „Ma lille sideme võtaks" on ta kirjutanud viisi mis selle laulu mõtet eriti esile tõstab.

TÄHELEPANU GRUPID JA ORGANISATSIOONID.

Canada Works on tagasi. See on teie töökohtade loomise programm ja see on valmis teile töötama. Aga pidage meeles, viimne tähtpäev soovi-avalduseks on 26. august.

Ükskord jälle teil on võimalus luua püsivaid hüviseid ja tööd töötuile isikuile.

Kui teil on hea idee ja teie grupil on tahe ja oskused seda näha, Canada Works võib olla võimeline seda varustama vajalike summadega.

Siin on kuidas seda asja korraldada.

Nõustuge projektiga mida te kõik võite toetada. Mõtelge seda läbi. Kui mitu töökohta võidakse sellega luua? Kui palju on vaja palkadeks ja teisteks kulutusteks? Kes võib hoida projekti käigus päev-päeva järgi?

Siis minge oma Canada Manpower Centre või Job Creation Branch juurde ja nõutage omale Canada Works sooviavalduse vorm ja „Guide to Applicants". (Juhis soovi-avaldajaile).

Sooviavaldust pole raske täita, aga andke täielikud detailid ja täitke selgelt ja täpselt. Ja kui te vajate abi, siis teie C.M.C. või J.C.B. kontor võib teid aidata sooviavalduse täitmisel.

Canada Works annab võimaluse teile teie ühiskonda parandada.

Sellepärast hakkame tööle mõnede uute ideedega.

Canada Works
For all of us.

Manpower and Immigration
Bud Cullen
Minister

Main-d'œuvre et Immigration
Bud Cullen
Ministre

JAAN LATTIKU MÄLESTAMINE NEW YORGI EESTI KIRIKUS

Eesti usulise, rahvusliku ja riiklikuelu suurmehe mälestuse austamine tema 10-ndal surma aastapäeval

Jaan Lattiku isik ja elutöö ei esine Nõukogude Eesti suures entsüklopeedias, kus on aga hoolsasti ära märgitud eriti need, kellel on olnud teeneid kommunistlikul alal. Jaan Lattiku elulugu puudub täielikult. Tema nimi ja elutöö elab aga edasi eesti rahva südames. Kirjanik-praosti rahvusliku ja riikliku elu juhtiva tegelase New Yorgi ja ümbruskonna mälestamine eestlaste poolt toimus pühapäeval, 24. juulil Lexington Ave. eesti kirikus. Surm tuli Jaan Lattikule Stokholmis 88 a. vanuses, 27. juunil 1967.

Jaan Lattiku sünnist möödub tuleval aastal 100 a. Tema sünniajaks on 23. okt. 1878. Tema isa oli talu rentnik Karula vallas, Võrumaal. Andeka noorena viib teda tema teekond koolihariduse saamiseks Valka ja Tartusse, kus ta lõpetas gümnaasiumi 75 a. tagasi, a. 1902. Tundes huvi kirikuõpetaja kutse vastu, millisel alal mitmed eesti rahvuslikult mõtlevad noored olid tööle asunud, ta asus õppima Tartu ülikoolis usuteadust. Ligi 70 a. tagasi, a. 1908 ta lõpetas 30-ne aastaselt usuteaduskonna.

Usuteaduskonna lõpetanud eestlastel oli rohkesti väljavaateid asuda tööle Venemaal saksa luterlikes kogudustes. See aga ei olnud Jaan Lattiku soov ja kava. Tema veendumuseks oli, et ta tahab oma elutööd teha mõnes eesti koguduses. Tal õnnestub saada prooviaastale määramine tuntud rahvusliku tegelase, silmapaistva jutlustaja ja usuteadlase Rudolf Kallase juurde Peterburi Eesti Jaani koguduses. Siit kandub tema elusaatus Viljandisse, millega suurosa tema vaimulikust elutööst on olnud seotud kuni Kodu-Eestist lahkumiseni.

Viljandi Maakogudus vajas abiõpetajat, millisele kohale a. 1909 asus 31 aastane noor ordineeritud eesti rahvusest vaimulik. Samaaegselt vajab kohalike rahvuslaste poolt rajatud Viljandi Eesti Haridusseltsi progümnaasium juhatajat, millised ülesanded langesid Jaan Lattikule. 1910. a. vabanes Viljandi Maakoguduse õpetaja koht ja noor rahvuslik õpetaja valiti suure häälteenamusega selle koguduse hingekarjaseks. Dünaamilise ja rahvaliku jutlustajana kandub tema tegevus varsti ka Viljandist kaugemale.

Järgnedes vanema eesti haritlaspõlve eeskujule, ta rakendab oma jõudu ja aega ka rahvusliku töö ülesannetesse. Ta on Kristliku Rahvaerakonna asutaja liige. Teda valiti Asutavasse Kogusse ja järgmistesse Riigikogudesse. Tema keelteoskus ja head võimed kontaktide võtmisel tulevad arvesse, kui moodustati a. 1921 noore Eesti Vabariigi esindus Rahvasteliidus .1925. a. teda kutsuti Jaan Teemanti valitsusse haridusministriks. A .1928—31 ta täitis Eesti Vabariigi valitsuses A. Rei ja O. Strandmani kabinetis välisministri vastutusrikkaid ülesandeid. 1939. a. ta oli Euroopa kriitilises olukorras Eesti Vabariigi saadikuks Leedu pealinnas kuni meie riikliku iseseisvuse vägivaldse katkestamiseni Nõukogude Liidu poolt.

Kõigi oma üldrahvuslike, poliitiliste ja riiklike ülesannete täitmise kõrval ta rakendas pidevalt oma väljapaistvaid andeid ja võimeid vaimulikuna, jäädes Viljandi Maakoguduse peaõpetajaks.

Oma kirjanduslikku tegevust alustas Jaan Lattik juba koolipõlves. See tegevus jatkus üliõpilaspõlves. Tema raamat „Meie Noored" (a. 1908) on kujunenud Eesti lastekirjanduse klassikuks.

Usulisel alal on Jaan Lattik oma Kirikule ja rahvale jätnud pärandusena suurema pidulikus väljaandes ilmunud jutluste ja usuliste vaatluste kogu, „Tulge vee juurde". Selles suurekaustalises 280 lk.-lises teoses on jäädvustatud Jaan Lattiku sügavaid jutlusi, mida ta pidas pagulasvaimulikuna Rootsis ja mujal. Sellesse teosesse on koondatud ka tema varajasemaid jutlusi, mis a. 1932 ilmusid raamatus „Elavad söed". Eesti iseseisvuse ajal kujunes „Meie Noorte" kõrval J. Lattiku üheks populaarseks raamatuks teos, „Lõunamaale" (1925), milles ta käsitles oma reisimuljeid Pühale maale. Vaatamata oma kõrgetele eluaastatele säilitas Jaan Lattik kuni oma maise elu lõpuni oma loomingulise viljakuse. Selle tulemusena on ilmunud elavalt kirjutatud elumälestuste ja reisikogemuste raamatud. Nende hulgas väärib erilist tähelepanu teos pealkirjaga „Viljandi kirikumõis kõneleb".

Jaan Lattik elas ja lahkus siit maailmast, kandes oma hinges vankumatut veendumust oma rahva elujõusse, püsimisse ja Eesti riikliku vabaduse taastulemisse. Elavast ja kindlast usust Jumalasse ta ammutas ja andis edasi elava sõna ja trükikirja kaudu usku oma põhjamaise rahva murdumatusse ja paremasse tulevikku.

Rudolf Kiviranna

Armast sõpra

PAUL LUKAS'T

mälestab

KARL OLLINO perekonnaga

Lugupeetud ja armast klubi liiget

ALMA RAEDLA'T

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast sõpra

ALMA RAEDLA'T

mälestavad leinas

EBBA KASK
A. KÜÜL abikaasaga
SALME VACHROMEEFF

Armast

ALMA RAEDLA'T

mälestavad kurbuses

AINO ja KRISTJAN KANGRO
LYDIA KÖÖP

Armast

EDGAR LEPP'A

mälestab leinas

EDGAR RANNISTE perekonnaga

Armast sõpra

KATRINA HAMM'I

mälestavad kurbuses

ELLA ja OTTO

Mälestan leinas armast sõpra

ARTUR SEPP'A

HANS PENT abikaasaga

Kallist koolipõlve sõpra

FRIEDA JAASON'I

sünd. Leinat

mälestab leinas

SAIMA JOASALU

Minu armast abikaasat ja kallist ema

OLGA ABE'T

tema esimesel surma-aastapäeval

mälestavad kurbuses

ABIKAASA ja
POJAD perekondadega

USA kaja

SELGITAMATA LUGU

Möödunud juunis oli teadeteeenistusel meeldiv võimalus nädalate viisi kõnelda niinim. Watergate juhtumi osaliste H. R. Haldemani ja John Mitchell vanglasse paigutamisest. Sel puhul pidi kuulajaile veelkordselt selgeks saama, milline must plekk oli see lugu Ameerika ajaloos. Ainult üksikud sõnavõtjad tõendasid sel puhul, et Watergate juhtumi all mõistetavaid tegusid oli toimetatud kõigi eelnevate presidentide puhul.

Ei pruugi hakata kaitsma selliseid ameerikalikke trikke, mis toimuvad selle poliitilises elus. Praegu teatavasti vilksatavad teated Ameerika esinduskoja liikmete poolt saadud ebatäielikest maksudest korealastelt. Kuid sel puhul ei näi rahvaesindajatel olevat erilist huvi asja põhjalikuks uurimiseks ja avaliku kella külge panemiseks, nagu see toimus Watergate puhul.

Üldse on hakatud juhtima tähelepanu sellele, et kogu Watergate afääri keerutati teatud isikute ümber, näivalt vaid selleks, et neid (ja nende erakonda) poliitiliselt kahjutuks teha. Ei ole aga uuritud ega käsitatud neid asjaolusid, mis olid kogu juhtumi aluseks ja mis olid need ajendid, mis selleni viisid.

Viidatakse (nagu autor Kevin Phillips) sellele, et mitmete osaliste seletuse järgi oli kogu afäär sisuliselt seotud Kuubaga ja Castroga — ja keskluureasutuse CIA-ga. Üks asi oli kuuldus, et McGovernit finantseeriti Castro poolt. Peale selle pidid Watergate sissetungijad püüdma selgitada demokraatide juhtide tumedaid tegusid, seoseid Howard Hughes'iga ja avastama „paksu, salajase memorandum Castro valitsuselt", mis pidi kirjeldama ameerika salaluure põrandaalust tegevust Kuuba vastu.

Mõningad asjaolud viitavad sellele, et Watergate puhul toimus äraandmine, milles kahtlustatakse üht osalist James McCordi. Senaator Howard Baker väitiski, et kui McCord vahistati, üks CIA agente läks McCordi majja ja hävitas dokumendid, mis oleksid võinud tõendada McCordi sidemeid CIA-ga.

Igatahes on kogu lugu jäänud põhjalikult selgitamata. On jäänud vaid kõrvaltvaatajale arusaamatu viha sellega seoses eriti endise presidendi Richard Nixoni vastu. Paljud ei saa rahu sellest, et Nixonit ei pandud mitte raudu ega visatud vanglasse, kuigi ta — talitades küll rumalasti — võib Watergate süüdlase asemel olla vaid selle ohver.

Ongi juba hakatud puurima küsimuse ümber (kongressi naisliige E. Holzman), kas Nixoni amnesteerimine tookordse presidendi Fordi poolt polnud ikkagi kriminaalne. Keegi Howard Blum (!) olevat mõne nädalalehe andmeil isegi kirjutanud raamatu, kuidas Nixon pärast II Maailmasõda aidanud Ameerikasse „naz"-isid Rumeeniast, kes olevat seal toetanud massilist juutide hukkamist. Ei tea, kust poolt tuul puhub!

E. N.

Kuuba suurendab invasioonivägesid Angoolas

Kuuba suurendab oma Angoolas asuvaid vägesid ja tsiviilisikuid 1/3 võrra. Senini arvestati Kuuba sõdureid Angoolas 14.000-le. Seda arvu suurendatakse nüüd 19.000-de mehele. Samal ajal kaebab Zambia, et N. Liit ja Kuuba juhivad ja arendavad Zambia territooriumil geriljategevust, mida juhitakse ja varustatakse Angoolast.

Albaania muudab poliitilise kursi

Albaania kommunistlik valitsus palus Hiinat, et nad Albaaniast viiks ära Hiina nn. asjatundjad. Neid töötas Albaanias mitusada meest. Albaania ei ole rahul Hiina uue poliitilise kursiga, mis kaldub kõrvale Mao revolutsioonilisest poliitikast.

LOODUSEKAITSE JA REOSTAMINE

Igal ajaloolisel ajajärgul on oma ilme, palju erilisi ja iseloomulikke jooni. 20. sajandit iseloomustab kõige ilmekamalt teaduse ja tehnika areng. Muutuvad inimeste teadmised ja oskused ning areneb ühiskond. Sellega omakorda kaasneb eriti intensiivne looduslike rikkuste kasutamine, millega omakorda käib kaasas nende ressurside kaitse ja ratsionaalse kasutamise probleem. On loomulik, et mida täituslikumalt ja kiiremini ammutame hüvesid looduse varasalvest, seda rohkem kutsume esile meile ebasoovitavaid kaastagajärgi: 1. muudame looduslikku tasakaalu, vähendame meile kasulikke loodusrikkusi, reostame õhku ja vett, muudame maastikku, jääkproduktide näol jne.

Tootmise kiire areng, mis baseerub peamiselt looduslikul toorainel, on kindlasti objektiivselt vajalik, sest kõik oleme huvitatud paremast ja mugavamast elust. Kuid neile mugavustele on käasunud ebamugavusi, eriti aga linnades, kus seda mugavat elu segavad soovimatud nähtused — müra, saastunud õhk, närvipinge ja tempo. Nende eest on hakanud kaasaegne inimene hirmu tundma, ja kellel on võimalusi, see lahkub linnast maale. Loodus köidab inimest üha enam oma puhta õhu ja vaikusega, aga ka kaunite maastikupiltide, taimestiku ja loomastikuga.

Inimkonna areng on kogu oma ajaloo vältel seotud olnud looduslikku keskkonna muutmisega.

Mida kõrgemale areneb tsivilisatsioon, seda mõjusamaks muutub inimtegevuse toime loodusele. Inimkonna edasise eksisteerimise üks tagatisi on muu hulgas elusa looduse varude optimaalne, mitte maksimaalne kasutamine. See ongi tänapäeva looduskaitse juhtnööre.

Me elame ajal, mis looduses valitsevat korda ja seal toimuvaid muutusi tuleb tõsiselt uurida erilise hoolikusega. Ainult siis võime loota looduslikke ressurside otstarbe kohase kasutamise viisi tulevikule. Vastupidiselt hävitame looduse ja iseenda.

Meie peame olema teadlikud, et probleemide hulgas, mille lahendamisest suurel määral sõltub inimkonna tulevik, on üks olulisemaid inimese ja looduse vahekordi. Normaalse elukeskkonna säilitamine ja loodusrikkuste arukas ning säästlik kasutamine on inimkonna edasise eksisteerimise põhitingimusi.

Loodusrikkused pole kaugeltki ammendamatud.

Isegi sellised hiiglaslikud tagavarad nagu atmosfäär ja veevarud osutuvad tänapäeval napiks tänu saastamise ulatusele.

Kui räägime looduskaitsest siis ei mõtle me ainult üksikuile looduseharudele, mis on võetud kaitse alla, vaid kogu elus ja eluta loodusele, veekogudele, meid ümbritsevale õhule. Looduskaitsega määratakse kindlaks abinõud loodusvarude kaitseks, otstarbekaks kasutamiseks ja suurendamiseks, võideldakse selle eest, et veekogud ja meid ümbritsev õhk oleksid puhtad, et muudatused, mida ette võetakse maastikupildis, oleksid igakülgselt läbi kaalutud ning otstarbekohased. Looduskaitsealasid kujutleme tavaliselt inimesest puudumatu ürgse looduse „oaasidena", mille majanduslik kasutamine on seisma pandud selleks, et säilitada loodust võimalikult selle algsel kujul ja uurida looduse arenemist olukorras, kus inimene vahele ei sega. Looduskaitsealad täidavad ainult sel juhul oma ülesande, kui nende loodust mitte ainult kaitstakse ja uuritakse, vaid kui neis olemasolevaid looduslikke varusid ka üha uuendatakse ja suurendatakse. Sellist rikast loodust tahame pärandada tulevastele põlvedele.

Looduskaitse — see on inimese koostöö loodusega, aga mitte looduse vastu töötamine.

Looduskaitse ei ole luksus, vaid vajadus, ja vajadus nii meie kui ka tulevaste põlvkondade heakäekäiguks.

Aatomitööstuse arenemine sundis teadlasi tõsiselt mõtlema küsimuse üle, kuhu suunata tuumreaktorite töötamisel tekkivad ohtlikud raadioaktiivsed jäätmed.

Neid on juhitud merre, neid on kaevatud maasse või on veetud hoidlades merele ja uputatud seal vee sügavustesse. Sellele liitub üks tõsine oht, mis on seotud radioaktiivsete jäätmete kogunemisega ookeani sügavates nõgudes. Need nõod ja orud asuvad maakoore seismiliselt aktiivses vööndis. Kihtide tektoonilised nihkumised ja veealuste vulkaanide pursked on nendel aladel küllaltki tavalised. Igaüks neist nihetest ja pursetest võib esile kutsuda võimsa voolu, mis tõstab ookeani põhjast pinnale surmavad radioaktiivseid jäätmeid.

Ükskõik missuguses ookeani osas vete lastud

raadioaktiivsed ained levivad tuhandete miilide kaugusele

ning mürgitavad vee baseini miljonite ruutkilomeetrite ulatuses. Ookeanide ja merede reguleerimatu mürgitamine võib aastate pärast põhjustada saatusliku katastroofi. Eelpool nimetatule lisandub nüüd veel viimasel ajal pindmine reostumine õli näol mis sinna satunud kas õliveolaevade hukkumise või lekkimise näol.

Peab meeles pidama, et looduskaitse on üks kultuuri ja tsivilisatsiooni tähtsamaid elemente. Ta peab levima ka inimkonna toiduainete ammendamatule allikale — maailmamerele kui ka sisevetele, nii järvedele kui ka jõgedele.

Inimest keda Moosese loomisloos Adamas, s.o. „mullameheks" kutsutakse ja kellest Talmud ütleb, et ta keha mitmesugustest mulla tolmust olevat kokku pandud, võiks ka „veemeheks" nimetada, sest 63% inimese tervest keharaskusest on vesi, mille hulk mitmesugustes kehaosades iemoodi on. Näiteks leidub peaajus 81%, südames 73%, veres 70%, luudes 5—16% ja klaaskõvas hambaklasuuris 3—6% puhast vett. Eelpool mainitud asjaoludel peame

väga ettevaatlik olema vee joomisel

ning kindlaks tegema missugune see vesi on mida oma keha „ehitusmaterjaliks" valime.

Meie teame, et inimene sureb kui ta paariks minutiks ilma õhuta jääb. Sellepärast on õhk temale vajalikum aine. Ilma veeta elab inimene vaevalt 10—14 päeva, kui ta aga juua saab, siis võib ta ilma toiduta mitu nädalat paastuda. Nii on veetarvidus inimkeha „majapidamises" palju olulisema tähtsusega, kui toidu tarvidus.

Kui täiskasvanud inimene, kes keskmises temperatuuris alaliselt töötab, kaotab ta päeva jooksul hingamise läbi 1.500 grammi (1,5 lt.) vett, neerude kaudu 1,400 gr. ja higistamise läbi 200—300 grammi vett. Nii näeme, et inimene tarvitab normaalselt päevas umbes 3000 grammi (3 lt.) vett, mida ta mahlaste puuviljade, suppide, piima ja teiste poolvedela toitude söömise ja puhta vee joomise teel organismile tagasi annab.

On vesi hea, reostamata, siis on kõik hea, on vesi halb, siis ei saa teda ka ükski toit heaks teha.

Eelpool kirjeldatud asjaoludel peame tõsiselt mõtlema vee ja õhu puhtusele ja looduse säilitamisele vastavalt selle nõuetele.

J Sgi

Soome tugvendab õhujõude

Soome õhujõududuel on läbirääkimised 50-ne Hawk düüslennuki ostmiseks Inglismaalt. Samaaegselt on Soome lennuväge tellinud omale 30 kodumaise päritoluga Leko-70 lennukit. Need on moodsad luure- ja õppelennukid, milliseid toodab Valmet Oy tööstus. Sellest põhjalikult katsetatud lennukitüübist võib Soomele kujuneda eksportkaup. Juba ongi Türgi kindralstaap ja mõned teised maad osutanud huvi nende ostmiseks oma lennuväele. Lennukid olla kiired ja hea manöövердamisvõimega, varustatud ajakohaste elektrooniliste seadmetega.

Admiral S. Turner lammutab CIA-d

J. Carteri poolt määratud uus CIA direktor vihkab elukutselisi politseinikke ja vallandab seniseid CIA juhte ning asendab neid sõjaväelastega. CIA number teine juht Henry Knocke vallandati ja asendatakse sõjaväelasega .Vallandamine jätkub.

UNUSTAMATA KALLIST ABIKAASAT, ISA,
VANAISA JA VENDA

EUGEN KOMMISSAR'I

sündinud 15. septembril 1915
surnud 21. juulil 1977

mälestavad sügavas leinas

MAIMO
MALLE abikaasaga
MART
KRISTINA
õde LYDIA Kodumaal

ENDIST RELVAVENDA JA PEREKONNA SÕPRA

JOHANNES SETS'I

mälestavad

ristitütar KATRIN
ALFRED KARU perekonnaga
UNO MANKIN perekonnaga
JÜRI PARIK perekonnaga
MAX TIMMELMANN perekonnaga
PAUL TOOMSALU perekonnaga
ARNO VARIK

TÄNUTUNDES MÄLETAME ARMAST SÕPRA,
KAUGESÕIDU KAPTEN

EUGEN KOMMISSAR'I

ja avaldame südamest kaastunnet Maimole, Mallele ja Mardile

sügavas leinas

S.S. ATLANTA PERE

Sinu elulaev on purjetades
jõudnud nüüd
vaiksesse rahusadamasse.

ARMAST ISA JA VANAISA

UDO LOIGOM'IT

sünd. 19. mail 1911 Tallinnas
surn. 19. juulil 1977 Saksamaal Dieburg'is

leinavad sügavas kurbuses

tütar MAIE perekonnaga ja
poeg MATI abikaasaga Sudbury's

UNUSTAMATUT KALLIST SÕPRA

ALMA RAEDLA'T

mälestavad valusas leinas

ANNE
KÜLLI
ERICK
LINDA

MANALASSE VARISENUD KALLIST

PAUL LUKAS'T

mälestavad

ARVED ja JÜRI

OMA 54 AASTAT KESTNUD ARMSAT ABIELU KAASLAST, VANKUMATA TRUUD JA KINDLAT SÕPRA ELUTEEL

ELFRIEDE MAASIK'UT

sünd. 25. okt. 1896 Tartumaal,
surn. 21. juulil 1976 a. Vancouveris, Kanadas

Puhka rahus.
Muld truudust, sõprust,
armastust ja mälestusi
ei mata.

Leinab sügavalt kurbuses tema surma aastapäeval
tema abikaasa

KARL MAASIK, M.A. Sc.
Vancouveris, Kanadas

KIRIKLIKKE TEATEID

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. RÜDMIK
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

JUMALATEENISTUS 31. juulil jääb ära.

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 31. juulil kell 11 hommikul Simcoe järve ääres H. ja J. Paju suvila alal. Oro Line 5 läheduses. Kõik kutsutud!

ÕPETAJA KÕNETUNNID neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

JUULIS asendab koguduse õpetajat õp. Tõnis Nõmmik, tel. 483-2478.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Alates neljapäevast, 28. juulist kuni 1. augustini s.a. Toronto Usklikkoguduste ühine vaimulik konverents Viig'i talus Port Sydney's Muskokas. Jutlustavad: K. L. Marley, E. Kiil, V. Goodman, E. Saraoja, H. Rüdmik j.t.

Jumalateenistustel laulab koguduste ühiskoor ja esinevad solistid.

Konverentsi tõttu jumalateenistus Torontos jääb ära.

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave.
(Eesti Maja lähedal)

Laupäeval, 30. juulil kell 10.30 hommikul pastor Edwards.

Kell 11 TÄNUJUMALATEENISTUS.

Teretulemast.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M0G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 7. augustil kell 8.30 hom. Kes vajab transporti palun pöörduda koguduse õpetaja või juhatuse liikmete poole ja meie korraldame teile selle.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik,
Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave, Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 31. juulil kell 10 hommikul JUMALATEENISTUS Jõekääru lastesuvekodus. Laululehed.

Õpetaja viibib augusti kuul puhkusel. Teda asendab praost O. Puhm tel. 483-4103 (kodus) või 483-5847 (Peetri kirik).

Iga uus tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Eesti arst valvekorras

30. ja 31. juulil
Dr. R. Vanaselja 921-7777
31. juulil ja 1. augustil
Dr. A. Mae 493-7231

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

MITMESUGUST

Prl. K. OJAMAA, Montreal

Lähen oktoobris Marokosse, tulen läbi Montreali ja tahaksin Teid näha, et jätkata Mäeotsa juttu Vancouveris.

J. Veiderma, 4622 Marine Ave.
Powell River, B. C. V8A 2K9

Saadaval:

Prof. A. Vööbus'e
„Studies in the History of The Estonian People"
I anne $15.00, II anne $16.00
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont., M4K 2R6

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

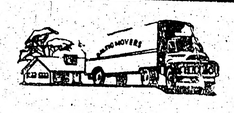

Veod Metro piirides
BALTIC MOVERS
30 Dewson St., Toronto. 534-1403

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Müügil mitmesuguseid

★ EHTEASJU,
★ Skandinaavia KINKEESEMEID,
★ HELIPLAATE,
★ RAAMATUID j.m.

„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6
(Eesti Majas). Tel. 466-0951

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO
POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES: 376 College St.
319 Danforth Ave.
767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
Balint Book Store ..... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus ..... 858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.
Taara Saun ..... 26 Ladysmith Ave.

THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 S. Algoma St.

SUDBURY
Wolfe's Bookstore ..... 133—135 Durham St. E.

Herman Rajamaa 75-a.

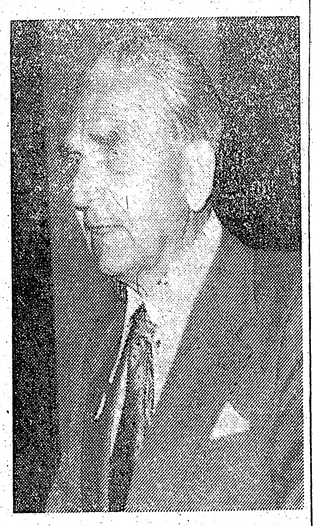

Meie tuntumal koolimehel ja haridustegelasel vabas maailmas Herman Rajamaal täitub 4. aug. 75 a. maist matka. Herman Rajamaa pärineb Virumaalt Jõhvi vallast, Kahula külast, kus ta isa oli talupidaja. Pärast kohaliku algkooli ja Jõhvi Ühisgümnaasiumi lõpetamist 1922. a. astus ta Tartu Ülikooli filosoofia teaduskonda, mille lõpetas eesti keele alal mag.phil. kraadiga 1927. a. Allakirjutanud mäletab H. R. kahekümnendate aastate keskpaiku agara tegelasena eesti koolinoorsoo ja noorsoo karskuskongressidelt, kus ta sõnavõtud olid julged ja veenvad ning tema seisukohad meie tolleaegsete noorsooprobleemide ja noorsootöö rakendamise osas paikapidavad.

Peale ülikooli lõpetamist asus H. R. eesti keele õpetajaks Läänemaa Õpetajate Seminari. Seega on ta oma maad ja rahvast teeninud 50 aastat, sellest küll kodumaal ainult 17 a. Meie õpetajate seminaride suure ümberkorralduse tõttu määrati H. Rajamaa 1932. a. Tartu Pedagoogiumi eesti ja soome keele õpetajaks. Tartust kulges tema elutee Lihula Keskkooli direktoriks ja sealt koolideinspektoriks Järva- ja Virumaale.

H. Rajamaa tõusis kodumaal juba üsna varakult silmapaistvaks koolimeheks, kes peaaegu kõigil suvedel oli lektoriks õpetajate täienduskursustel kodumaal või Soomes. 1935. a. alustas H. R. koos Villem Alttoa'ga uut laadi eesti keele lugemike väljaandmisega. Aastaid kestnud töö järele valmis H. R. sulest „Aabits ja alglugemik", mille illustreeris kunstnik Endel Kõks. Selle esimene trükk, mis ilmus 1938. a. 10.000 eks., müüdi läbi kahe aasta jooksul.

Ka eesti õpetajate organiseerimisele hakkas H. R. aegsasti kaasa löömä. Oli Läänemaa Õpetajate Liidu esimees 1929—1932, ülemaalise Eesti Õpetajate Liidu juhatuses ja selle mitmes toimkonnas 1929—1940. a. Eriliselt väärib märkimist H. R. panus Eesti ja Soome õpetajaskonna koostöös hõimutöö alal. Hea soome keele oskajana oli ta soome ja eesti õpetajate ühiskongressidel Helsingis 1935. ja 1937. organiseerijaks ja 1937. ka Eesti-poolseks juhatajaks.

Pääsenud vabasse maailma alustas H. R. otsekohe oma koolimehe tööd Rootsis Sigtuna põgenikelaagris ning määrati sealt 1945. a. Stokholmi Eesti Algkooli organiseerijaks ja esimeseks juhatajaks. Pea aga ta loobus sellest kohast ja pühendas end täielikult eesti täienduskoolide organiseerimisele ja nende pedagoogilisele juhtimisele.

H. Rajamaa tegevus on ulatunud ka kaugele üle Rootsi piiride. Ta on olnud lektoriks Saksamaa eesti õpetajate ja noortejuhitide kursustel kuuel korral, mis toimusid Hollandis. Ta on teostanud eesti täienduskoolide tööga tutuvnemiseks ringreise Inglismaale ja kaks pikka reisi Kanadasse ja USA-sse 1970. ja 1972. a. Oma tähelepanekute ja kogemuste põhjal ta koostas 1973. a. „Käsiraamatu eesti koolide õpetajatele ja noortejuhtidele" ning on avaldanud rohkesti kirjutisi meie ajalehtedes ja ajakirjades rahvusliku kasvatuse ja eesti keele õpetamise alalt.

H. Rajamaa oli ka üks esimesi, kes alustas vöörsil eesti õpetajate organiseerimisega ja nende rakendamisega täienduskoolides alates juba 1945. a. Tema algatusel moodustati 1951. a. Eesti Õpetajate Keskühing, millesse kuuluvad teiste maade Eesti Õpetajate Koondised. Ta on olnud kuni tänaseni E. Õ. Keskühingu esimeheks ja selle häälekandja „Bülletääni" tegevtoimetajaks.

Väga produktiivne on H. R. olnud ka õpikute väljaandmisega eesti täienduskoolidele. Nii on ta koostanud „Eesti aabitsa", „Eesti alglugemiku" I—III ja „Eesti lugemiku" I—II. Peale selle on ta toimetanud trükki E. Muuki „Väikese õigekeelsuse sõnaraamatu" 9. trüki (1947) ja põhjalikult ümber töötanud ja täiendanud „Väikse õigekeelsuse sõnaraamatu" 10. trüki (1974). Praegu on tal koostamisel sellele sõnaraamatule täienduskõide.

Kogu H. Rajamaa laiaulatusliku tegevuse tõttu koolimehena võime öelda, et ta on praegu ainus vabas maailmas, kellel on täielik ülevaade meie rahvusliku kasvatuse olukorrast ja eesti koolide tööst ülemaailmses ulatuses. Vabas maailmas asuvad eesti koolide õpetajad ja kõik need, kes on osa saanud tema suurest tööst kui ka kogu eestlaskond soovivad H. Rajamale tema juubeli puhul palju õnne ja on tänulikud kõigi selle eest, mis ta on andnud eestluse viljelemise alal. Kõigi nende sooviks on: Herman, käi ikka edasi sama teed!

Gaston O. Randvee

HELSINGI KOKKULEPE POLE PARANDANUD MIDAGI

Tagasiminek perekondade ühindamise küsimuses.

Belgradi konverentsi avapäeval võtsid Kanada rahvaesinduse mõlemad kojad vastu resolutsioonid seoses Helsingi kokkuleppe täitmise küsimustega.

Parlament võttis vastu dr. Häidasze ettepaneku sekundeeritud Lloyd Francis'e poolt järgmise resolutsiooni: „Parlament nõuab allakirjutanud maadelt inimõiguste ja teiste seostuvate rahvusvaheliste lepete ustavat täitmist ja avaldab kanadlaste muret nende inimeste jälitamise ja karistamise pärast, kes otsivad ainult põhilist vabadust".

21. juunil Senat võttis üksmeelselt vastu resolutsiooni, mis esitati senaator Chesley Carter'i ja sekundeeriti senaator Paul Yuzyk'i poolt järgmises sõnastuses: „Kanada Senat toetab Helsingi deklaratsiooni põhimõtteid, eriti rõhutades neid osasid, mis seostuvad inimõiguste ja humanitaarsete küsimustega ja nende rakendamisega allakirjutanud riikide poolt. Avaldab oma sügavat muret seoses dissidentide ja usklikkude tagakiusamisega mõnedes kokkuleppe maades. Eriti teatud gruppide ja isigute osas, kes austavad Helsingi deklaratsiooni täitmise vajadust nende maadel."

Pressiteates üteldakse: „Need resolutsioonid on juhitud Nõukogude Liidule, ja satelliitidele: Poola, Tshehhi, Rumeenia, Bulgaria, Ungari ja Yugoslaaviale, kes kõik on jämedalt rikkunud Helsingi leppe inimõiguste põhimõtteid.

Järgnenud küsimuste perioodil selgus, et välisminister Don Jamieson on ühenduses rahvusgruppidega neis küsimusis ja on isiklikult valmis kahtuma nende gruppidega, et saavutada vajalikku informatsiooni. Minister on juba saanud nii kirjalikke kui suulisi esildusi antud küsimuses.

Järgnevalt küsis senaator Yuzyk, kas pärast Helsingi kokkulepet on Kanadas asuvate perekonnaliikmete ühendamine N. Liidust näidanud mingit paranemist. Senaator Perraulti vastusest selgus, et üldliikumine selles küsimuses ei näita mingit märkimisväärset tõusu. Suuremast osast nendest maadest on märgata koguni vähenemise tendentse.

EESTIKEELSED RAADIOSAATED MÜNCHENIST

Hiljuti kõneles eesti raadiosaadete juhataja Aleksander Terras Münchenist Stokholmis Eesti Majas Eesti Liberaaldemokraatliku Koondise ettekande õhtul teemal: Eestikeelsed raadiosaated.

18. sept. 1975 algasid eestikeelsed Vabaduse Raadio saated Münchenist. Saadetakse koos kordamistega 3 tundi päevas. Praeguseni on saadetud ligi 700 pooletunnilist raadiosaadet. Venekeelseid raadiosaateid saadetakse 24 t. päevas. Vabaduse Raadio saated on mõeldud N. Liidu rahvastele. Kogusummas toimuvad ühendatud raadio saated 22 keeles. Münchenis töötav Vaba Euroopa Raadio saadab Ida-Euroopa rahvastele. 1975. a. sügisel ühendati mõlemad raadiosaated. Washingtonis töötab Ameerika Hääl, kes saadab ka eestikeelseid raadiosaateid.

1973. a. asutati Kongressi poolt Rahvusvaheliste Raadiosaadete Nõukogu, mis on koordineerivaks organiks Ameerika poolt finantseeritud raadiosaadetele. Uus eelarve Müncheni saadetele on 58 milj. dollarit, millest läheb 5 milj. saadete võimsuse tõstmiseks vastavalt president Carteri ettepanekule. President Carteri arvates on raadiosaadete segamine N. Liidus Helsingi kokkuleppe rikkumine.

Raadiosaadete poliitiliseks juhtmõtteks on, et saata objektiivset informatsiooni, mida kuulajad kodumaal ei saa ning julgustada konstruktiivset dialoogi. Raadio ei tee misjonitööd, antakse edasi ka negatiivseid uudiseid.

Uudiste osakond teeb uudistest valiku, mis Ida-Euroopat võiks huvitada. Peale selle teevad üksikud toimetused omakorda uudiste valiku.

Vabaduse Raadio eestikeelsete saadete toimetus on viie liikmeline Münchenis, kelledele lisandub üks liige New Yorgis, peale selle on raadiol veel kaastöölisi vabatahtlikul alusel.

Raadiosaadete suureks väärtuseks on et saated toimuvad eesti keeles.

Eestikeelsed saated on okupeeritud Eestis ja Soomes hästi kuuldavad, välja arvatud linnades, kus tegutsevad nõukogude segajad. Saadete sisu hinnatakse N. Eestis positiivselt, mida tõedavad saadud teated.

Vabaduse Raadio on huvitatud, et eestlased eriti kaugematelt mandritelt aitaks oma kaastööga mitmekesistada saadete sisu, eriti aga need teadted, mis käsitlevad väliseestlaste väljaastumisi oma sünnimaa ja rahva õiguste kaitseks.

Iga päev lähetatakse eetrisse saated eesti keeles kell 18.00—18.30. Saade korratakse kell 18.30—19.00, 22.00—22.30, 22.30—23.00, 03.00—03.30, 05.00—05.30 Kesk-Euroopa aja järgi. Eestikeelsed saated on kuuldavad lühilainel 31, 41 ja 49 meetrit, kevadel ja suvel ka 19 ja 25 meetrit.

„MEIE ELU" asutas eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses

Eesti võimlemisstipendiaadid kursustel

Merike Käo (N.Y.), Kaja Kool (Albany) ja Silvia Vaher (N.Y.) viibisid äsja E. Spordiliidu ja N.Y. eesti võimlemisrühma stipendiaatidena Mt. Hermon, Mass. ülemaaliselt tuntud ja nädal aega kestnud võimlemise suvekursusel. Nad on pildistatud campuse peavõimla sissekäigu ees. Kursusel esinesid nad hea eduga üle sajapealisele kaaskursuslasile moodsa rütmilise võimlemise alal kahe palli ja sallidega numbrites. Kursus jagunes mitmesse liiki ja neist võtsid peale mainitute osa ka võimlemisjuhid Anu-Irja Parming ja Marika Karmo-Petersen ja Spordiliidu võimlemistreener Salme Parming. Mt. Hermoni kursusel on õppejõududeks rahvusvahelise kuulsusega pedagoogid ,USA nende alade tshämpionid ja nimekad treenerid.

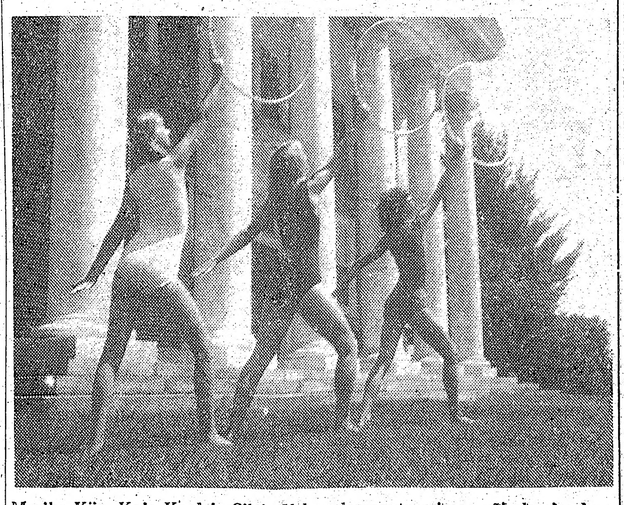

Merike Käo, Kaja Kool ja Silvia Vaher demonstreerimas võimlemise kursustel.

Suri KGB peksu tagajärjel

Mõni kuu tagasi suri noorena kodumaal ühe tuntud kanada eestlase vend. Sealt tulnud mitmes kirjas puudus surmapõhjus ja see küsimus jäeti lihtsalt vastamata. Nüüd sai asjaosaline Stokholmi postitempliga anonüümse kirja, mis nähtavasti tulnud käsipostiga, millest selgub, et surma põhjuseks oli KGB löögid pähe.

„Juhan (nii oli mehe nimi) suri KGB saadud peksu tagajärjel. Ta varjas ennast 1944. a. kuni 1949. a. koos naabrimeeste Andrese ja Pauliga naaberkihelkonna metsas. 1949. a. tehti avalik üleskutse, et kes metsast välja tuleb selle „patud" andestatakse. Paul tuli välja, kuid vangistati ja jäi sellest ajast kadunuks. Juhanile ja Andresele korraldati haarang, kus Andres sai surma ja Juhanile pekstI KGB pähe, mille tõttu ta kaotas tasakaalu võime. Ta mõisteti Siberisse, kuid tuli mõne aasta pärast koju, sest temast ei olnud töömeest. 1959. a. vangistati ta uuesti seoses metsast leitud kaitseliidu relvadepeitmise looga ja saadeti Siberisse, kust tuli varsti kui invaliid tagasi.

Ta töötas vahel traktoristina ja kukkus traktori alla. Haiglas selgus, et tal olid peksust kasvajad peas, mis lõhkesid ja põhjustasid surma. Ta puhkab nüüd kodumaal surnuaial. Toome selle kirja näitena ühe eesti mehe saatusest.

JAAN ALMER KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.
Helistada tel. 699-5295

„MEIE ELU" esindaja Montrealis on

PAUL KENTS

12064 Lavigne, Montreal P.Q.
H4J 1Y2
Tel. 334-4242

ORAV STAIRS

Vajab töölist, kes on huvitatud selle ala tööd õppima.
Töö on alaline. Peale väljaõpet hästi tasuv.
Helistada tel. 889-3381.

TORONTO LINN

TEADE JÄÄTMETE ÄRAVIIMISE KOHTA

Esmaspäev, 1. august on puhkepäev. Sel päeval jäätmete äraviimist ei ole.
Esmaspäevane äraviimine toimub teisipäeval ja teisipäevane kolmapäeval.
Kolmapäeval, 3. augustil 1977 ei ole ajalehtede, külmutuskappide, suurte majapidamistarbete, aia prahi j.m. äraviimist. Eelmainitud prahi äraviimine toimub kolmapäeval, 10. augustil 1977.
Palutakse jäätmed õigetel äraviimise päevadel välja panna.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Nihitsa veste

KARVANE KÜLALINE

Ühel õhtupoolikul helises telefon. Traadi teises otsas oli üks uusi sugulasi, kes saadud kristliku laulatuse teel.

„Kuule, vana Nikodeemus," kõlas energiline naisehääl telefonis. Meie Meina sõitis praegu autoga kodust välja. Teil on ilus ümbrus ja suured ruumid. Meina tuleb paariks nädalaks teie poole suvitama. Ärge teda pahandage. Ta on õrnahingeline inimene."

Ei saanud üllatusest suudki paotada, kui telefonitoru pandi hargile.

Tundsin Meinhardit juba mõned head aastad. Kui ta seitse aastat vana oli, võttis ta mu kaks äratuskella ühest lahti ja mängis aknakardinatega kiikudes Tarzanit. Kui emaga veidi porisesin, sain veel pahandada Meina pidi olema geenius tehnikaalal. Seda agengut ei tohi paari lihtlabase lauakella pärast pidurdada. Peale selle tulistas ta ragulkaga televiisori ekraani, kus parajasti jahvatas üks idapoliitik. See mees, kes visuaalselt tuletab meelde pornograafiliste piltidega äritsejat.

Teismelise-eas oli ema silmatera, rõõm ja uhkus lausa pöörane. Kruttis raadioaparaadi ja televiisori nuppude kallal nagu selle ala operaator. Oma jutu järgi otsis ta jõle kihvti muusikat. On võimalik, et tol ajal olid alaealiste ebajumalateks neli karvast Liverpoolist nimega beatnikud. Kes neid miljöörüvetajaid jõuab kõiki meeles pidada.

Nüüd oli vanemate ebajumal ja üliinimene Meina juba 18 aastat vana Seega parajas karvakasvatamise eas. Võttes arvesse ema kiidulaulu, kus Meina käis ees ja taga, arvasin, et on au võtta vastu üht ainulaadset inimõit.

Mu mõtisklused katkestas autopidurite võigas kriiksumine maja ees. Kõrge aukülaline oli kohal. Ronis uhkest Mercedesest välja nagu Ristija Johannes. Välimuselt tavaline karvane, nagu neid näeb diskoteekide ees või ringi käiamas mootorrataste gaga. Pikk, kirjapoogna pikkuse laiune vibalik, kellel polnud maailmale muud midagi näidata, kui lopsakat karvakasvu ja kasimata väljanägemist. Silmnägu täis vinne nagu hiirehernеid, mille vahel otsisid habemakarvad üksteisega asjatult kontakti. Jalas luitunud dzhiinid, seljas mingi ebamäärast värvi särgitükk, labajalad võtsid päikesevanni nagu suure Venemaa kolhoosnike omad. Ühe käe otsas lõugas kohverraadio nagu orikaks tehtav kultpõrsas plekk-katusel. Teises käes rippus mingi võidunud natt, mille suust imetlesid Issanda ilusat loodust õllepudelite kaelad. Mu nägemis- ja nuusutamismeeled tegid kindlaks, et on tegemist indiviidiga, keda pestakse elus ainult kaks korda: pärast sündimist ja pärast surma. Vahepealsed eluaastad lähevad mööda vee- ja seebivastases vaimus.

Juhatasin kutsumata külalise temale määratud tuppa. Poiss vinnas ennast täies hulguse mundris teki alla:

„Kas sa ei tahaks enne vanni minna?" küsisin pärast seda, kui olin avastanud ta paljastelt päkkadelt kaudse lävimise koertega.

„Ei ole isu," vastas Meina. „Käisin nelipühade ajal basseinis."

„Kas vees ka käisid?"

„Ei lubatud. Baademeister käskis enna dushhi alla minna."

„Kui magada tahad, tee oma lärmikast vaikseks," soovitasin

„Õudselt maru muusika. Ma ei saa muidu magama jäädа," oli vastus.

Jätsin karvase külalise üksi. Ta põõnas õhtuni, raadioaparaat mõlisemas kõrval.

Pärast rasketöölise mõõtmes õhtueinet, võttis Meina lõugava raadioaparaadi käe otsa ning kutsus mind kaasa:

„Tule kaasa, onku. Ma näitan sulle kuidas mu uus Mertsuss kurve peal kakssada kilti välja võtab."

„Ma ei põe elutüdimust," lükkasin selle austava ettepaneku tagasi.

Pärast poisi lahkumist sain oma kalli Kloudiine käest hurjutala:

„Mis elaja sa oled Meinhardi voodisse pannud? Padjapöör ja linad nagu sõnnikutükid."

„Peale meie kalli sugulase pole seal mingi tõbras maganud," ütlesin.

Oleks läinud peagu kaheinimesе kodusõjaks, kui soovitasin teha külalisele samblast ja vanadest kartulikottidest pesa pesuköögi nurka.

Paar tundi pärast kesköödi tuli Meina linna pealt tagasi. Äratas kogu maja oma kära-müra muusikaga. Endal nina jäme, üks silm sinine ja tardunud elumahlast vuntsid nina all.

„Jõle maru muusika oli teie linna diskoteegis," kiitis ta. „Toredad totsid, hea viski ja high-sigarettid."

Uurisin poisi terveksjäänud silma. See meenutas keenud oina oma.

„Poiss, saatan!" käratasin. „Sa oled narkootik."

„Seda on tänapäeval iga vähegi eesrindlik noor inimene. Ainult sinusugused lupjunud jõuluvanad ei oska heast kraamist lugu pidadas," vastas poiss ülbelt. Keris ennast kogu riietega teki alla kringlisse. Vooli peatsis pröökas raadio.

Muutusin resoluutseks:

„Pane oma ahvikast kinni! Osa inimesi tahab öösel magada ja peab päeval tööga leiba teenima."

Meina täitis selle käsu ilmse vastumeelsusega ja aegluubi-tempos. Ta norskas lõunani ning näitas söögilauas, et tal on olnud rasketöölise öövahetus. Seda ei saa pahaks panna. Noorel inimesel on terve isu. Eriti veel kui ta teeb rasket füüsilist tööd.

Pärast sööki istus kallis külaline jälle autosse ning kihutas minema, nagu olnuks vaja tulekahju **kustutama** minna või raskelt vigastatut abistama.

Järgmisel lõunal esitasin ultimaatumi:

„Sul on kaks võimalus. Kas lähed vanni, elad kui ristiinimene või harid oma natad kokku ja hakkad astuma."

Meina urises midagi isikuvabaduse piiramisest ja noorte inimeste normaalse arengu takistamisest. Aga kui ulatasin talle seebi, vannilina ja panin vannitoas vee jooksma, oli poiss uksest väljas nagu välk.

„Töötava rahva kurnaja," mühatas ta mulle hüvastijätuks ning enda meelsuse ja tegevuse tutvustamiseks.

„Väga rõõmustav," vastasin. „Minu nimi on Nihits."

Tundi paar hiljem helises telefon. Poisi ema alustas mulle referaati laste antiautoritaarse kasvatuse ja tänapäeva noorte inimeste vajaduste üle. Edasi süüdistati mind raske kehavigastuse tekitamises ja hingelises julmuses, mille tagajärjeks võivat olla kompleksid. Saatsin referandi parajasse kohta ning soovitasin seltsimees Meina tulevikus linna öömajja puhkusele saata. Sellest ajast peale on katkenud igasugused diplomaatlikud ja muud vahekorrad karvase külalise ja tema suguharuga.

EESTI MAJAOMANIKE ÜHING
KÜTTEÕLI MÜÜK HINNASOODUSTUSTEGA

- **Garanteeritud ahjupuhastamise ja osade vahetamise lepingud.**
- **Uute ahjude müük.**
- **Teisi ühisoste ja tagatud teenindamisi.**

PÜÜAME TASANDADA HINNATÕUSE ÜHISOSTUDE KAUDU.
SÜGISENE KÜTTEPERIOOD ON VARSTI KÄES.
ÜHINEGE EESTI MAJAOMANIKE ÜHINGUGA KOHE.

Informatsiooniks kirjutage:

EESTI MAJAOMANIKE ÜHING
(ESTO HOMEOWNERS SUPPLY LTD.)
372 Bay St., Suite 504,
Toronto, Ontario M5H 2W9
või helistage: 447-9677 (päeval või õhtul)